

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 122

Simbătă 15 decembrie 1973

12 pagini și suplimentul

„Științe sociale” — 1 leu

Pas important pe drumul cooperării europene

Revista noastră a publicat ample reportaje despre a doua Conferință a miniștrilor educației din statele europene membre ale UNESCO, care a avut loc recent la București. În cele ce urmează, voi încerca să redau atmosfera în care s-au desfășurat lucrările și s-au purtat discuțiile.

Conferința a reunit, după cum se știe, delegații ale unor state cu orinduri sociale diferite și cu concepții diferite privind învățământul superior. În aceste condiții, exista riscul de a nu se putea accepta în unanimitate decât unele recomandări foarte generale a căror utilitate practică pentru cooperarea europeană ar fi fost, desigur, foarte redusă. De aceea, a fost necesară o minuțioasă pregătire prealabilă a Conferinței, precum și o intensă activitate în timpul lucrărilor, pentru a se crea posibilitățile de a fi identificate toate problemele majore ale învățământului superior din Europa și de a fi degajate cât mai multe tendințe generale și linii de convergență, care să permită apoi elaborarea unor recomandări foarte concrete.

Un fenomen prezent în toate statele europene este creșterea fluxului de candidați la învățământul superior. Deși ritmul acestei creșteri a scăzut într-o oarecare măsură în ultimii ani, în cifre absolute, fluxul de candidați este în creștere și este de așteptat ca acest fenomen să continue și în viitor. S-a pus atunci problema dacă învățământul superior trebuie dimensionat ținând seamă de acest flux sau de nevoile de specialiști ale societății. Aci părerile au fost împărțite. Unele delegații au susținut că dreptul la învățământ trebuie corelat cu dreptul la muncă, aceasta fiind singura concepție care asigură o democratizare reală, dând fiecărui student garanția unui loc muncă după încheierea studiilor. Deci, învățământul superior trebuie dimensionat în funcție de nevoile de spe-

cialiști ale societății. Alte delegații, dimpotrivă, au susținut că învățământul superior trebuie să fie accesibil tuturor celor ce doresc să-l urmeze, fără a ține seama, în mod necesar, de perspectivele de utilizare a absolvenților. Deci, învățământul superior trebuie dimensionat în funcție de numărul de candidați.

Discuțiile purtate au pus în evidență o serie de deficiențe ale celor două concepții. Astfel, în statele care nu au o economie planificată, este greu să se facă prognoze de lungă durată privind numărul de specialiști necesari societății, existând întotdeauna fluctuații complexe greu de prevăzut. Deci, în aceste state, este greu de dimensionat capacitatea învățământului superior exclusiv în funcție de numărul de specialiști necesari societății. Pe de altă parte, s-a arătat că dimensionarea învățământului superior după numărul de candidați duce, în unele specialități (sociologie, științe juridice etc.), la o „masificare” a efectivelor, pierzându-se, practic, legătura între profesori și studenți, precum și la crearea unor disproporții mari între specialiști pregătiți și cei necesari societății.

Concluziile conferinței cu privire la această problemă au subliniat necesitatea adaptării învățământului superior atât la nevoile maselor cât și la nevoile de specialiști ale societății, aceasta realizându-se printr-o activitate de orientare către învățământul superior a acelor candidați care dispun nu numai de cunoștințe, ci și de capacitatea necesară pentru a urma această formă de învățământ, creându-se, în același timp, pentru cei care au ales de

Prof. univ. dr. doc. RADU P. VOINEA
rectorul Institutului politehnic București

(Continuare în pag. a 2-a)

LA ZI

Pregătirea pedagogică a părinților

Permanent preocupați de lărgirea orizontului cultural științific, de ridicarea nivelului de cunoaștere al sâtenilor, colectivul personalului didactic de la Școala din Izvorul Dulce-Merei, aplicând în mod concret la condițiile școlii și satului prețioasele indicații ale documentelor de partid și de stat, privitoare la educarea politică, ideologică a maselor, a trecut și a organizat, pentru anul școlar în care ne aflăm, într-o formă mult mai largă, activitatea de pregătire pedagogică și social-politică a celor peste 210 familii ale elevilor noștri.

Valorificând experiența câpătată în anii anteriori când activitatea cu părinții a fost organizată pe cicluri de lectorate, după vârsta copiilor, anul acesta în totalul celor 6 cicluri de lecții a fost cuprinsă întreaga masă de părinți ai preșcolarilor sau școlărilor care frecventează cursurile unei unități a învățământului. Cursurile sînt ținute de învățători și profesori cu o bună pregătire pedagogică, cu vastă experiență la catedră; părinții vor primi cu acest prilej prețioase indicații privitoare

la formele de cunoaștere și influențare în bine a personalității copilului, la sprijinirea acestuia în perioada vârstei preadolescente, la orientarea profesională etc.

Cursurile au fost deschise în luna noiembrie și se vor desfășura pe perioada de iarnă, pînă la deschiderea campaniei agricole de primăvară, de două ori pe lună, în zilele de repaus duminical, sub formă de consultații, expuneri etc.

Numărul mare de părinți prezenți la deschidere (peste 180), atenția și interesul cu care au urmărit prima temă expusă („Sarcinile familiei, în vederea îndeplinirii obiectivelor stabilite școlii și pregătirii școlărilor de către Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1973”) constituie o garanție că în activitatea viitoare eforturile familiilor școlărilor se vor alătura cu mai multă convingere, celor ale cadrelor didactice, în opera de instruire și educare a copiilor.

Prof. VASILE DRAGOMIR
Școala generală din
Izvorul Dulce-Merei,
județul Buzău

Pe agenda vacanței de iarnă din acest an, cele peste 50 de tabere de odihnă de 7 zile ocupă un loc deosebit de important, fiind amplasate, în cele mai pitorești locuri din țară: la Predeal și Sinaia, Dimbul Morii, Izvorul Mureșului, Vatra Dornei, Nucet și Stina de Vale, Arbănași și Tulnici etc. Citiți în pagina a 3-a: „Se apropie vacanța de iarnă”

Băiatul lovește pisica! De ce?

Am citit cu interes articolul stimatei colege Veronica Marinescu de la Liceul „N. Bălcescu” din București „Un procedeu insuficient valorificat în lecțiile de limbă engleză” — publicat în „Tribuna școlii” din 17 noiembrie a.c. Domnia sa are perfectă dreptate cînd zice: „...din dorința de a rezolva o problemă cât mai bine, recurgem la soluții dificile și lăsăm să ne scape pe acelea mai simple și la îndemîna noastră, cum ar fi, de pildă, tabla...” (francezii au chiar o zicală în legătură cu această — să-l zic și eu — problemă).

După citirea articolului, am simțit o muscă biziind și pe căciula mea. Fiindcă și subsemnatul se cam ferește de tablă. Din două pricini: prima — fiindcă am o grafiere fără „cali” și a doua

— fiindcă nu știu să desenez nici cît o... celebritate a picturii moderniste. Și, intrucît eu doresc să dau elevului numai lucruri (pe cît posibil) fără cusur, mă simt — cum se zice — complexat în fața tablei.

Cu un singur lucru din sus-citatul articol nu aș fi de acord. Aș zice să evităm exemple de tipul: „băiatul lovește pisica”, „pisica este lovită de băiat” sau „un băiat cu un băț amenințînd o pisică”.

...Deși, dacă stau să mă gîndesc bine, ce importantă mai are o pisică bătută, cînd băiatul respectiv vede, la altele filme, oameni uciși, uneori într-un ritm de cinci-șase pe minut?

FLORIN ANGHEL

Pas important pe drumul cooperării europene

(Urmare din pag. 1)

la început o anumită profesiune, posibilități de a urma ulterior învățământul superior, fără a părăsi locul de muncă (de exemplu, prin cursuri se-rale organizate la locul de muncă), aceasta fiind și în spiritul democratizării învățământului superior. În același timp, s-a arătat necesitatea întreprinderii, la nivel european, a unor studii cu caracter prospectiv asupra evoluției învățământului superior și a societății până la sfârșitul acestui secol, studii care să permită adaptarea învățământului superior la nevoile societății.

În ceea ce privește structurile învățământului superior, s-au exprimat și aci păreri deosebite, unele care susținau structurile universitare tradiționale, cu ușoare adaptări, iar altele care, dimpotrivă, militau pentru o diversificare și mai mare a structurilor „neuniversitare” existente, diversificarea care să corespundă celor mai variate dorințe de a se instrui ale tineretului. S-au exprimat, de asemenea, păreri privind necesitatea integrării structurilor existente, creându-se în acest mod unități de învățământ multidisciplinare (de exemplu, *Gesamthochschule* în R.F. Germania), capabile de importanță realizării, îndeosebi în domeniul cercetării științifice, astăzi parte integrantă a învățământului superior.

Mult discutate au fost și metodele moderne de predare. Unii vorbitori au pus sub semnul întrebării metodele clasice de transmitere a cunoștințelor „ex cathedra” și au insistat asupra necesității înlocuirii lor cu metode care să stimuleze studiul individual, îndeosebi metodele audio-vizuale. Alți vorbitori, dimpotrivă, au susținut că lecțiile expositive au avantajul de a permite studentului să urmărească procesul de gândire al profesorului, ceea ce este deosebit de util în asimilarea cunoștințelor. În sfârșit s-a exprimat și părerea că metodele audio-vizuale ar trebui doar să însoțească expunerea profesorului, să o ilustreze, dar nu să o înlocuiască.

În urma discuțiilor purtate, Conferința a consemnat, în concluziile sale, necesitatea de a se crea structuri de durată și caracter foarte divers, adaptate nevoilor culturale și profesionale ale candidaților, precum și nevoilor celor mai diversificate ale societății; structuri care să fie înglobate într-un sistem coerent al învățământului superior, ținând seamă de interferențele și posibilitățile de trecere între ele. *Învățământul superior trebuie legat mai mult de cercetare și de pregătirea practică. El trebuie să fie o imagine a societății moderne, o adevărată pregătire pentru viață prin viață. Legarea strânsă a activităților de învățământ, producție și cercetare face să crească eficacitatea și dinamismul învățământului, asigurând o participare a cadrelor didactice la programe de cercetare stabilite în comun cu industria și la o mai ușoară încadrare a studentului în viața activă.*

Sesiune științifică la Brașov

În zilele de 8—9 decembrie 1973, s-au desfășurat la Brașov lucrările sesiunii științifice „Problemele predării literaturilor romane în învățământul superior și în licee”, organizată de Uniunea Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură și Facultatea de limbi române, clasice și orientale — Universitatea București.

Cadre didactice de specialitate din învățământul superior și de cultură generală au prezentat în cadrul celor trei secții: „Modalități de cercetare a literaturilor romane”, „Metodologia analizelor de texte literare” și „Literatura, mijloc de însușire a unei limbi străine”, peste 50 de comunicări.

La sesiune, au mai participat, ca invitați, inspectorii de specialitate de la inspectoratele școlare județene, reprezentanți ai Institutului de științe pedagogice și ai Institutului central de perfecționare a personalului didactic, precum și un număr însemnat de profesori din școlile municipiului Brașov.

În ceea ce privește principiile și metodele pedagogice, s-a ajuns la concluzia de a se recomanda utilizarea metodelor tehnice moderne, îndeosebi a mijloacelor audio-vizuale, fără a se renunța însă la metoda tradițională de transmitere a cunoștințelor care permite studentului să urmărească gândirea profesorului.

Perspectiva învățământului continuu sau permanent a apărut în cursul discuțiilor ca o soluție optimă pentru problemele care se pun în domeniul învățământului superior. S-a arătat, și concluziile Conferinței au consemnat, că numai în contextul unui învățământ permanent se va putea realiza adaptarea la nevoile societății, crearea unor sisteme în același timp integrate și diferențiate, înnoirea și democratizarea învățământului superior. Faptul că, în contextul învățământului permanent, învățământul superior nu mai apare ca un vîrf, ca un final al studiilor, ci mai degrabă ca o etapă, ca o parte a unui întreg, permite acestuia să lasă din izolarea lui și să se integreze în viața culturală, științifică, economică și socială a întregii națiuni.

În ceea ce privește cooperarea europeană și internațională, discuții lungi și contradictorii s-au purtat în legătură cu problema echivalării și comparabilității studiilor și diplomelor pe plan european. O asemenea problemă discutată de foarte multă vreme, este deosebit de importantă, deoarece soluționarea ei ar permite o mai mare mobilitate a cadrelor didactice și a studenților între diferitele țări europene. Mobilitate care constituie condiția unei cooperări intereuropene mai intense. Unii vorbitori s-au arătat foarte optimiști. Alții însă au arătat că nici în țara lor nu s-a ajuns la o echivalare a diplomelor eliberate de institute similare. În sfârșit, s-au făcut propuneri să se studieze posibilitatea unor echivalări de diplome sau de studii care să dea dreptul numai de a continua studiile într-o altă țară și nu și pe cel de a exercita o profesiune în acea țară („efectul civil” al diplomei). În concluziile Conferinței s-a reținut recomandarea ca, pe baza unor studii temeinice, o comisie de experți să elaboreze în anii 1975—1976 o convenție europeană de echivalare a diplomelor și a studiilor.

Un rezultat extrem de concret al Conferinței a fost precizarea sarcinilor „Centrului European pentru Învățământul Superior” de la București, care va trebui:

- să colecteze periodic date statistice, texte de regulamente și orice informație privind sistemele și instituțiile de învățământ superior din Europa, să le trateze astfel încât să le facă comparabile și apoi să le difuzeze țărilor membre;
- să analizeze prospectiv evoluția calitativă a structurilor învățământului superior;
- să studieze sistemele de învățământ superior în contextul educației permanente;

— să studieze planificarea învățământului superior;

— să studieze rolul cercetării din învățământul superior în promovarea înțelegerii internaționale și a cooperării pașnice;

— să colaboreze strîns cu Biroul UNESCO pentru colaborare științifică, în vederea realizării unor proiecte de cercetare în domenii ca: informatica și modelele matematice, științele moleculare, problemele științifice ale mediului ambiant etc.

Conferința a aprobat, în unanimitate, propunerea delegației române ca directorul general să prezinte celelalte de-a XVIII-a sesiuni a Conferinței Generale UNESCO, recomandarea instituirii unor conferințe periodice ale reprezentanților țărilor membre din Europa, pentru a studia cooperarea europeană în toate domeniile care țin de competența UNESCO (învățământ, cercetare, cultură), conferințe care să aibă loc prin rotație în capitalele europene.

Este interesant de arătat că, în discuțiile purtate, unele delegații au considerat că propunerea delegației române este prematură, că trebuie așteptate mai întâi rezultatele Conferinței pentru securitate de la Geneva, deoarece numai în funcție de aceste rezultate se poate lua o decizie.

Față de această situație s-a argumentat însă că UNESCO este un instrument de promovare a ideilor, care trebuie să anticipeze viitorul și să accelereze evoluția evenimentelor spre o cooperare europeană și că, de fapt, adevărata problemă este în ce măsură statele europene doresc să meargă pe drumul cooperării. Concomitent, la Conferința de securitate europeană de la Geneva s-a adoptat, prin aclamație, o rezoluție propusă de delegația română de la această conferință prin care UNESCO urmează să preia problema cooperării europene în domeniul învățământului, cercetării științifice și al culturii.

Acest succes obținut la Geneva a fost determinant pentru discuțiile care au urmat la București și care au condus în mod necesar, în cele din urmă, la acceptarea unanimă a propunerii delegației române, care a devenit astfel recomandare a Conferinței miniștrilor de la București. Directorul general al UNESCO, René Maheu, a apreciat că acest acord unanim constituie un act politic deosebit de important care va fi interpretat ca o expresie a voinței europenilor de a coopera în domeniile învățământului, științei și culturii, și ca o importantă contribuție la securitatea europeană în general.

La ședința de închidere, ca și după aceea, numeroși participanți au scos în relief rezultatele deosebit de concrete și de pozitive ale Conferinței, atitudinea activă și spiritul constructiv manifestat în permanență de delegația română. S-a exprimat, de asemenea, convingerea că lucrările conferinței constituie un important pas înainte pe drumul cooperării europene.

CONSULTAȚII

Tov. Giurgică Tudora, Sinoe, jud. Constanța, cu o vechime neîntre-ruptă în învățământ de 7 ani, a fost angajată să suplinească postul de învățător rezervat directorului școlii. Titularul, revenind la post pe data de 1 septembrie a.c., a încetat angajarea la suplinire a tovarășei învățătoare, gravidă în luna a noua. Cum nașterea a avut loc pe data de 24 septembrie a.c., cînd nu mai era angajată, nu i s-au achitat nici un fel de drepturi bănești.

Inv. Bocăneală Lucia, București, a fost angajată suplinitoare pentru anul școlar 1972/1973, pe un post vacant. Cu toate că a solicitat să suplinească, în continuare, în anul școlar 1973/1974, postul a fost dat în suplinire altei persoane. Născînd la data de 4 octombrie a.c., cînd nu mai era angajată, n-a beneficiat de nici un drept material.

— Nu analizăm acum posibilitățile de angajare la supliniri existente la începutul acestui an școlar, din care ne-am putea da seama de ce nu le-a fost acordată atenția cuvenită în situația de viitoare mame, limitîndu-ne la aspectele legate de drepturile materiale. În ambele cazuri, contractul de muncă a fost încheiat pe durată determinată, expirînd pe data de 31 august a.c. Ajutoarele de maternitate le-au fost respinse pe motiv că, la data nașterii copiilor, mamele nu aveau calitatea de angajate. Oare așa să fie?

Femeile au dreptul la concediu de maternitate plătit, care se compune dintr-un concediu prenatal de 52 de zile și un concediu postnatal de 60 de zile. Aplicînd aceste prevederi legale, rezultă că, de la data de 3 august, respectiv 13 august în cazul al doilea, angajatele aveau dreptul la concediu prenatal, care, după naștere, se continuă cu concediu postnatal de 60 de zile. Întrucît angajatele se găseau în concediu de maternitate la data de 31 august a.c. contractul de muncă nu putea fi desfășurat din inițiativa celui care angajează. Condițiile de vechime în muncă prevăzute de actele normative în cazul angajatelor cu contracte de muncă pe durată determinată sînt îndeplinite, întrucît în ambele cazuri au o vechime în muncă de cel puțin 4 luni în ultimele 12 luni premergătoare concediului de maternitate.

Cunoscînd prevederile Legii nr. 26/1967 privind concediul de odihnă al angajaților prin care instituția este obligată să modifice programarea concediilor și să asigure efectuarea concediului pînă la sfîrșitul anului calendaristic în curs, în cazul cînd angajata cere concediul de odihnă în continuarea concediului de maternitate, precum și prevederea din Legea nr. 6/1969 potrivit căreia cadrele didactice care nu și-au putut efectua concediul de odihnă pentru că se aflau în acel timp în concediu de maternitate își pot efectua concediul și în afara vacanțelor școlare, dispunem de toate elementele pentru recalcularea drepturilor și acordarea lor.

În calitate de personal didactic suplinitor numit pe întregul an școlar beneficiarii, potrivit legislației muncii, de aceleași drepturi ca angajații cu contracte de muncă pe durată nedeterminată.

Adresați-vă, în acest sens, inspectoratului școlar, anexînd la cerere certificatele medicale eliberate în acest scop. (Codul muncii art. 155, Legea nr. 26/1967 art. 13, Legea nr. 6/1969 art. 56 și 230, H.C.M. nr. 880/1965 art. 13—17, Instrucțiunile referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic aprobate prin Ordinul ministrului nr. 330/1969 art. 8).

IOAN BADIU

Navomodeliștii de astăzi, culegătorii de miine

„Caracterul unitar al procesului instructiv-educativ impune creșterea răspanderii întregului corp didactic pentru toate activitățile ce se desfășoară în procesul de învățămînt“.

(Din Hotărîrea Plenarei C. C. al P. C. R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România)

SE APROPIE VACANȚA DE IARNĂ!

Primul trimestru al anului școlar se apropie de sfîrșit. Va începe curînd vacanța de iarnă. În această săptămînă, premergătoare vacanței, se definitivează programele de activități, care, în acest an, vor fi mai atractive, cu un sporit potențial educativ, alcătuite mai diferențiat, în strînsă legătură cu vîrsta participanților, cu preocupările tineretului școlar, accentul punîndu-se pe activități de mișcare în aer liber, pe cunoașterea frumuseților patriei, a specificului local și a realizărilor oamenilor muncii. Taberele de odihnă de 7 și 10 zile, taberele de odihnă și instruire a activului U.T.C. și pionieresc, taberele de pregătire sportivă pentru elevii din școlile generale și liceele cu program special de educație fizică și o altă gamă de acțiuni politico-educative, cultural-artistice, sportive și turistice, înscrise pe agenda vacanței de iarnă, prin ponderea pe care o dețin în cadrul activităților educative, prin gradul sporit de cuprindere a elevilor din școli generale, licee și școli profesionale se impun ca principale modalități de organizare a vacanței de iarnă.

De curînd, Comandamentul central de vacanță a analizat, la Ministerul Educației și Învățămîntului, felul cum s-a desfășurat vacanța de vară din acest an și a stabilit, în consecință, măsuri corespunzătoare pentru organizarea vacanței de iarnă. Dacă avem în vedere faptul că în vacanța de iarnă din acest an, în tabere și excursii vor fi cuprinși atît cu fonduri de la bugetul de stat, cît și de la părinții elevilor peste 60 000 elevi, cu peste 40 la sută mai mulți decît în anul trecut, constatăm cît de mare este grija acordată odihnei și recreării elevilor în acest an.

Pe agenda vacanței de iarnă din acest an, cele peste 50 de tabere de odihnă de 7 zile ocupă un loc deosebit de important, fiind amplasate în cele mai pitorești locuri din țară: la Predeal și Sinaia, Dîmbul Morii, Izvorul Mureșului, Vatra Dornei, Nucet și Stîna de Vale, Arbănași și Tulnici etc.

Cei mai buni elevi din școlile sportive și liceele de educație fizică și sport își vor continua și în această vacanță pregătirile de specialitate în 15 tabere centrale din zonele montane care vor cuprinde peste 1 500 elevi sportivi la schi alpin și fond, atletism, gimnastică modernă și sportivă etc. Alte mii de elevi vor fi cuprinși în taberele sportive județene sau ale școlilor sportive din întreaga țară.

Rețeaua taberelor de iarnă din acest an înscrie și 9 tabere de odihnă și instruire a activului U.T.C. care vor cuprinde 2 500 secretari ai organizațiilor U.T.C., ai școlilor generale din toate județele țării.

Acțiunea tradițională pionierescă „Ambasadorii prieteniei“, aflată la cea de a treia ediție va reuni, în primele zile ale noului an, la Brașov, 400 pionieri — cîte 10 din fiecare județ — într-un program special de întîlniri, vizite și excursii, cazarea copiilor fiind asigurată de către familiile pionierilor brașoveni.

Excursiile județene și interjudețene vor cuprinde în această vacanță zeci de mii de elevi, care vor cunoaște zonele de interes turistic deosebit, precum și marile centre industriale ale țării. În întreaga țară, sînt deja pregătite, în acest

scop, peste 160 baze turistice cu o capacitate de cazare zilnică de peste 20 000 locuri. Numai în municipiul București vor funcționa, în timpul vacanței, peste 50 de baze turistice cu o capacitate de cazare zilnică de circa 7 000 locuri.

O caracteristică a acestei vacanțe o constituie diversificarea acțiunilor întreprinse. Astfel, pe lângă tabere și excursii, elevii au posibilitatea să participe la concursurile școlare înscrise în calendarul acțiunilor educative cum ar fi: concursurile de creație tehnică „Minitehnicus“ și „Tehnum“, Festivalul de teatru, de poezie patriotică și revoluționară „Partid, inima țării“, concursul cultural-artistice „Țara mea de glorie“ ș. a.

Folosindu-se condițiile naturale din acest an, școlile împreună cu organizațiile de copii și tineret vor antrena elevii la practicarea pe scară largă a sporturilor de iarnă, amenajînd, cu posibilități locale, pîrtii de schi, patinoare, derdelușe. Cei mai buni pionieri și școlari din întreaga țară, care au obținut rezultate deosebite la hochei, patinaj și judo pot participa, în perioada 26—29 decembrie, a. c. la Miercurea-Ciuc și în alte localități din județul Harghita la „Cupa a 25-a aniversare a Organizației pionierilor“, inițiată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor cu sprijinul Consiliului Național de Educație Fizică și Sport, al Ministerului Educației și Învățămîntului și al Comitetului Central al U.T.C.

Cu ajutorul întreprinderilor cinematografice județene și ale municipiului București se va organiza în întreaga țară, în zilele de vacanță, „Festivalul filmului pentru tineretul școlar“.

În Capitală, în localitățile reședință de județ și în alte localități se vor organiza, cu sprijinul direcțiilor comerciale județene, „orășele ale copiilor“ unde, prin grija inspectoratelor școlare și a comitetelor județene ale culturii și educației socialiste, se vor stabili programe adecvate la care își vor da concursul teatrele, teatrele de păpuși, formații artistice de amatori și profesioniști. De pe agenda acestei vacanțe nu pot lipsi, de asemenea, pomul de iarnă, organizat pentru copiii în vîrstă de pînă la 15 ani, precum și revelațiile care pot fi organizate în licee și școli profesionale, la prețuri convenabile, cu sprijinul conducerilor școlilor, al organizațiilor U.T.C. și al comitetelor de părinți.

Deși vacanța încă nu a început, comandamentele de vacanță din majoritatea județelor au stabilit încă de la începutul lunii măsuri concrete pentru toate acțiunile programate. Școlile, avînd în vedere folosirea integrală a bazei materiale de care dispun, ca și casele pionierilor, cluburile, casele de cultură și căminele culturale vor găzdui acțiunile cultural-distractive și sportive inițiate pentru toți elevii care-și petrec zilele de vacanță în localitate.

În municipiul București, zeci de mii de elevi au asigurate condiții optime pentru a participa la felurite activități programate la Palatul pionierilor și casele pionierilor din sectoare, în școli și case de cultură, în tabere de 7 zile, în excursii în

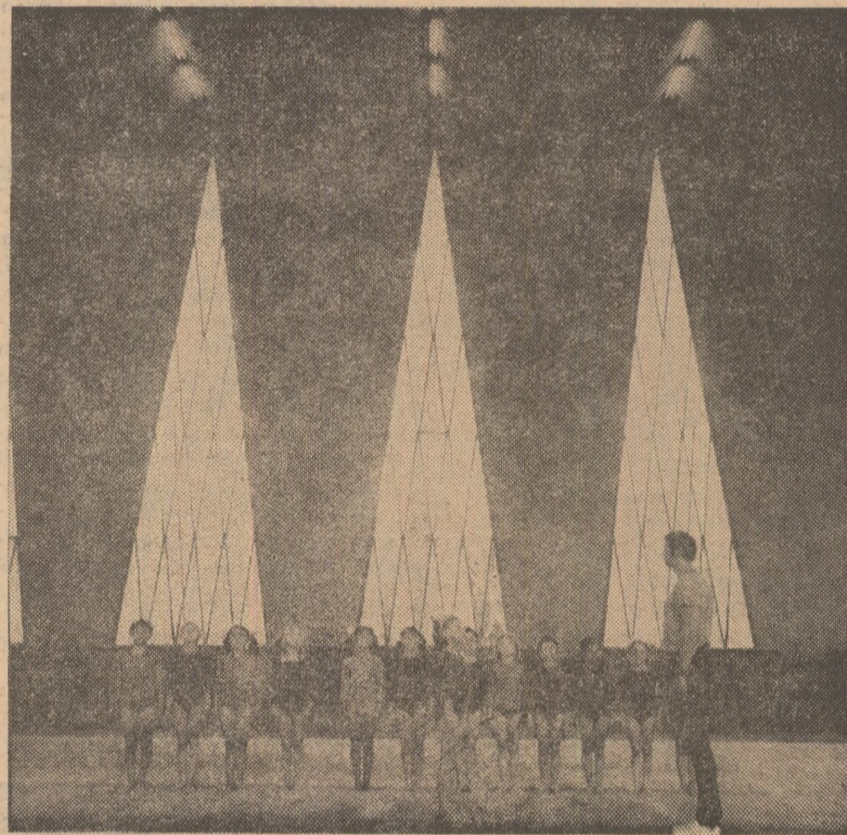
același timp, pentru elevii din întreaga țară, Inspectoratul școlar al municipiului București este pregătit să găzduiască în excursii de 2—3 zile peste 50 000 elevi.

Caracterul benevol, facultativ pentru elevii al acțiunilor de vacanță sporește răspunderea organizatorilor vacanței pentru toate activitățile care le întreprind.

Este necesar ca atît comandamentele județene de vacanță, cît și

conducerile de școli, organizațiile de pionieri și U.T.C. să facă totul ca școlarii să beneficieze de o vacanță frumoasă, plăcută și instructivă, la înălțimea grijii pe care partidul și statul nostru o acordă tinerii generații.

Prof. IOAN BĂRNA
inspector general în Ministerul
Educației și Învățămîntului

Tinerele gimnaste, în sala de sport din orașul Gh. Gheorghiu-Dej.

Pomul de iarnă, bucuria celor mici

Pomul de iarnă este una dintre mult așteptatele bucurii ale copiilor, prilejuate de vacanța școlară din lunile decembrie și ianuarie. Din timp, cei mari s-au îngrijit să le dăruiască preșcolărilor și școlărilor pînă la 15 ani o seară plăcută în preajma simbolicului brad, pregătindu-le surprizele pe care le va împărți, darnic, Moș Gerilă.

În acest an, serbarea pomului de iarnă va fi organizată între 26 decembrie și 5 ianuarie în grădinițe, școli, școli speciale, case de copii, leagăne de copii, întreprinderi și instituții, unități agricole de stat, cooperative agricole de producție, în cluburi și case de cultură ale sindicatelor, în preventorii, sanatoriilor și spitale de copii. Ministerul Educației și Învățămîntului în colaborare cu Uniunea Generală a Sindicatelor, Uniunea Tineretului Comunist, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Consiliul Național al Femeilor, Consiliul Național al Societății de Cruce Roșie, Ministerul Sănătății, cu Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești și Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum și cu sprijinul organelor locale sînt preocupate pentru alocarea unor însemnate fonduri materiale destinate dăruirii pentru copii (jucării, cărți, obiecte de folosință personală, dul-

ciuri, în funcție de vîrstă și preferințe). Inspectoratele școlare, conducerile de școli și cadrele didactice, ajutate de organizațiile de copii și tineret, de comisiile de femei și de cruce roșie, vor sprijini factorii organizatorici în acțiunile de pregătire a serii pomului de iarnă, urmărind să asigure un bogat conținut educativ acestei manifestări. Formații artistice ale elevilor și copiilor, ale sindicatelor și unităților de artă vor alcătui și prezenta programe artistice adecvate vârstei copiilor și semnificației acestor serbări de iarnă.

Inspectoratele școlare județene, care răspund nemijlocit de organizarea pomului de iarnă în casele de copii și școlile speciale, se vor îngriji ca, în aceste unități, serbarea să aibă loc în noaptea de revelion asigurînd în felul acesta petrecerea plăcută și educativă a Anului Nou. Serbarea pomului de iarnă nu trebuie însă să ne facă să uităm că simbolicii brazi constituie o parte însemnată din bogățiile noastre naturale: tăierea și procurarea lor intră în grija unităților economice competente, specializate în ocrotirea naturii și a mediului inconjurător.

AUREL DOMȘA
inspector principal în Ministerul
Educației și Învățămîntului

CONTRIBUȚII LA ELABORAREA NOILOR PROGRAME ALE GRĂDINIȚELOR

Deziderate și propuneri

Ne bucură faptul că în noua programă se va continua predarea elementelor de matematică modernă. Considerăm că actuala programă de reprezentări matematice, prin elementele de logică matematică pe care le cuprinde, ușurează însușirea în școală a procesului numerației, înțelegerea valorii cantitative a numărului, a locului fiecărui număr în șirul numeric.

Am dori însă ca în noua programă, pe lângă sarcina de alcătuire a mulțimilor și determinare a acestora, în afară de stabilirea relațiilor de echivalență sau neechivalență a mulțimilor, prin punerea în corespondență a elementelor, să se introducă, la grupa mare, multe operații cu mulțimi, ca: reuniunea, intersecția, diferența. Prin introducerea operațiilor de mai sus, perfect accesibile copilului preșcolar — în cazul folosirii unui material adecvat și a unei metodologii potrivite —, s-ar facilita înțelegerea procesului de compunere și descompunere a numerelor, a operațiilor de adunare și scădere, efectuate în prima clasă a școlii generale.

Unul din cele mai de seamă obiective care vizează pregătirea copilului pentru școală îl constituie dezvoltarea limbajului.

Actuala programă satisface în linii generale cerințele dezvoltării limbajului preșcolarului sub aspect lexical și gramatical, în așa fel încât acesta să se poată integra cu ușurință în viața școlară. Sub aspect fonetic, însă, lasă de dorit. Or, se știe că vorbirea preșcolarului abundă în defecte de pronunție, îndeosebi dislalia. Menținerea dislaliilor dincolo de perioada preșcolară influențează negativ asupra însușirii scris-cititului. Totodată el afectează procesul de integrare socială a copilului, favorizând formarea unui individ handicapat, închis, izolat. De aceea, am dori, ca în noua programă, preocuparea față de însușirea pronunțării corecte să nu fie tratată ca o sarcină a muncii individuale, să nu se rezume la una sau două activități obligatorii, la imi-

tarea onomatopeelor, ci să fie indicate mai multe jocuri logopedice, pentru emisia clară a sunetului, intercalarea lui în cuvint în diferite poziții, repetarea sa rapidă în versuri hazlii.

Bazate pe un bogat material intuitiv, asemenea jocuri socotim că ar fi eficiente în însușirea corectă a limbajului.

Introducerea învățării unei limbi moderne încă din grădiniță o considerăm binevenită, accesibilă și utilă. Practicată încă din anii trecuți la mai multe grădinițe din Arad, ea a dat rezultate bune. Continuată însă în școala generală chiar din clasa I, considerăm că ar favoriza însușirea rapidă a limbii respective.

Pentru educarea dragostei de muncă și a priceperii de a munci organizat, în afară de conținutul actualii programe, propunem introducerea, în cadrul activităților alese de copii, a miniatelurilor (de croitorie, timpăriie), în care, din elemente prefabricate, copiii să confecționeze diferite jucării. În acest fel, s-ar putea studia și mai bine interesele și aptitudinile copiilor în scopul reorientării lor școlare și profesionale.

Avind în vedere că majoritatea grădinițelor din mediul rural funcționează cu grupe combinate, că aceste grădinițe sînt conduse de tinere absolvente sau cadre cu mai puțină experiență, socotim utilă și necesară cuprinderea, în „Îndrumătorul cu privire la aplicarea programei”, a unui model de plan trimestrial, cu caracter orientativ, pentru grupa combinată.

Supunem sugestiile de mai sus atenției colectivului de elaborare a noii programe pentru învățămîntul preșcolar, pentru a ține seama de ele, în măsura în care pot contribui la îmbunătățirea și modernizarea conținutului învățămîntului preșcolar.

ELISABETA CIOARA
educatoare, responsabilă cabinetului
metodic al municipiului Arad

Un experiment

De curind, grupa de pedagogie preșcolară de la Facultatea de filozofie — Universitatea din București a participat, în cadrul practicii conduse de Eleonora Pop, inspector principal în Ministerul Educației și Învățămîntului, la un experiment organizat la Grădinița de copii nr. 57 din Capitală, experiment, se pare, unic, în țara noastră. Aproximativ 30 de copii, selecționați din patru grădinițe, care au alcătuit un esanțion omogen în ceea ce privește vârsta (5 ani), au fost solicitați să deseneze „ceva frumos”, din imaginație, în condiții cu totul deosebite. Pentru a determina o cât mai nuanțată manifestare a potențialului de creație, s-au asigurat micilor participanți condiții materiale și de ambianță cu efect stimulator.

În acest sens s-au pus la dispoziția copiilor hîrtii de diferite forme, dimensiuni și culori, creioane, pensule, acuarele, astfel ca fiecare să poată alege materialul care corespunde mai bine capacităților sale de exprimare.

S-au creat condițiile psihologice specifice unui concurs. Copiii au fost solicitați să țină „secretul de fabricație” în sensul ca fiecare să parcurgă propriul drum de realizare.

În cadrul aceluiași experiment s-au încercat și anumite forme de cooperare. Mai mulți copii au lucrat la același desen. Rezultatele au fost surprinzătoare mai ales sub acest aspect.

Rezultatele evaluării desenelor vor constitui tema unor discuții de seminar, după care lucrările preșcolariilor vor fi reunite în cadrul unei expoziții cu deschidere spre public.

ION GH. IOSIF
student, anul III, Facultatea de
filozofie, secția pedagogie, București

„Învăț să pirogravez” (Grădinița de copii nr. 1 din Pucioasa, județul Dimbovița)

Nivele și etape de perfecționare

Munca educatoarei are un profund caracter conștient, determinat de faptul că, înainte de a aplica în practică un procedeu, e necesar să se gîndească la efectele pe care le poate avea asupra dezvoltării copiilor.

Ținînd seama de exigențele actuale ale învățămîntului, e oportun ca imediat după absolvire să fie începută munca de perfecționare; să nu se aștepte scurgerea celor doi-trei ani necesari pentru definitivare. Odată cu începerea activității cu cei mici, educatoarea să fie preocupată de perfecționarea metodelor de muncă, să-și analizeze critic eficacitatea procedurilor folosite în diferite împrejurări, să-și noteze experiența pozitivă, ca și unele greșeli săvîrșite, să-și sistematizeze și să-și sintetizeze rezultatele obținute, toate

Instantaneu la Grădinița nr. 5 din Reșița.

Prevenirea și corectarea tulburărilor de vorbire

Tulburările de vorbire se conturează din primii ani de viață și apar, în mod evident, încă de la vârsta de 3-4 ani. Este de mult cunoscut faptul că cu cit se aplică mai timpuriu o serie de măsuri cu caracter profilactic și terapeutic, cu atît rezultatele sînt mai bune. Adeseori, la o vîrstă mai mare, tulburările de vorbire dobîndesc un caracter automatizat și nu mai poate fi vorba de înlăturarea lor.

Cu toate acestea, în actualul sistem de cuprindere a copiilor cu deficiențe, problema tulburărilor de vorbire este atribuită în întregime logopezilor școlari. Astfel, peste 10% dintre copii, la intrarea în școală, urmează de cîteva ori pe săptămînă un tratament special în cadrul cabinetelor logopedice existente. La o analiză mai atentă a cazurilor tratate, se constată că marea majoritate sînt reprezentate prin persistența unor defecte de pronunțare a consoanelor mai dificile (r, s-z, ș-j) și prin cîteva cazuri de bilbiială sau tulburări de scris.

Cazurile într-adevăr grave rămîn în afara unui tratament, deoarece copiii cu deficiențe grave de limbaj nu fac față condițiilor de învățămînt din școala de masă. Adeseori ei sînt îndreptățiți spre școli ajutoare, cîmîne-spital etc. Este adevărat că cea mai mare parte dintre ei sînt retardați mental, dar nu este mai puțin adevărat că există și copii normali care par retardați din cauza tulburărilor de vorbire. Or, tocmai această categorie constituie cazurile patologice asupra cărora atenția logopezilor merită să se îndrepte.

Pe de altă parte, amintim că toate defectele simple de articulație a sunetelor, formele ușoare de bilbiială pot fi cu ușurință înlăturate, în mediul de grădiniță, fără a fi necesară intervenția directă a unui specialist. Datele experimentale, atît din țara noastră cît și din alte țări, au arătat că educatoarele și, uneori, chiar părinții, pe baza unor simple cunoștințe asupra locului corect de formare a consoanelor mai dificile și prin cîteva exerciții de dezvoltare

tare a dicțiunii, pot ajuta cu multă ușurință copiii să vorbească corect. De asemenea, educatoarele, dacă cunosc substratul altor tulburări mai grave de vorbire, ca, de exemplu, bilbiiala, ușurează încadrarea deficiențelor în rîndul celor normali.

Insistăm în mod deosebit asupra introducerii unor elemente de profilaxie și tratament timpuriu al tulburărilor de vorbire în grădiniță, deoarece, odată cu vîrsta, majoritatea tulburărilor de vorbire devin din ce în ce mai accentuate.

Considerăm că numai prin popularizarea unor noțiuni elementare de logopedie și fonetică printre educatoarele, defectele de articulație a unor sunete, bilbiiala incipientă etc., pot fi învinse. În felul acesta s-ar ușura considerabil activitatea logopezilor, cărora le-ar reveni numai cazurile într-adevăr grave și cu caracter patologic. Dar și în asemenea împrejurări, rolul persoanelor care desăvîrșesc educația copiilor nu poate fi neglijat. Orice încercare de a îndrepta vorbirea unui mic deficient, în cadrul unui cabinet închis, în care nu se urmăresc posibilitățile de încadrare printre copiii normali, rămîn socotite eșecului. Toți terapeuții știu că, dacă ultimele cerințe nu se respectă, copilul reușește să vorbească corect față de terapeuț, în timp ce în mediul său obișnuit de viață, rămîne un izolat, fără să manifeste un progres vădit.

Lată de ce, astăzi, în condițiile generalizării învățămîntului preșcolar, activitatea comună a educatoarei și logopedului se impune cu necesitate. Numai printr-o largă acțiune de colaborare între educatoarele și alți specialiști, toți copiii de pe cuprinsul țării (indiferent de faptul că sînt din mediul rural sau urban) vor reuși ca, la intrarea în școală, să-și dezvolte posibilitățile de exprimare corectă.

Lector EMILIA BOȘCAIU,
Institutul central de perfecționare a
personalului didactic, Filiala Cluj

acestea ajutînd-o la îmbunătățirea activității ei în grădiniță.

În pregătirea sa profesională, o bună educatoare va ține cont întotdeauna de faptul că pedagogia, ca și celelalte științe, se află într-o permanentă dezvoltare.

Prezentarea la diferitele probe pentru obținerea gradelor didactice constituie o verificare a perfecționării profesionale în diferitele etape. Printr-un studiu individual susținut al conținutului programelor, pentru colocviul respectiv sau pentru cursurile de perfecționare, prin realizarea unei pregătiri orientate spre aprofundarea problemelor ideologico-politice, spre îmbinarea acestora cu problemele de psihologie, pedagogie și metodică, vom putea răspunde exigențelor tot mai sporite puse în fața noastră.

Pentru întocmirea lucrării metodico-științifice în vederea obținerii gradului I, ar fi bine să se promoveze lucrări de tipul cercetărilor de lungă durată, care să permită observarea sistematică a unor probleme, notarea lor pe fișe, desfășurarea unor experimente însoțite de studierea bibliografiei, sprijin important în elucidarea sau găsirea unor soluții concludente.

Numai muncind zi de zi, cinstit și sincer, iubind profesiunea și copiii, vom ridica pe o treaptă superioară măiestria pedagogică necesară educării viitorilor constructori ai comunismului.

EUGENIA PLOȘTINARU
directoarea Grădiniței nr. 5 din
Reșița

Noțiunile de teoria literaturii în secțiile cu predare în limba sîrbo-croată

În primul rînd, aș vrea să mă refer la problemele de supraincercare. Programele sînt aceleași, manualele sînt aceleași pentru toate secțiile. Consider că în general elevii posedă în suficientă măsură limba română și pot face față și unor programe și manuale comune.

Ce greutateți au avut? Să încep cu elevii din anul I. La secția aceasta vin elevi mai ales din mediul sătesc și nivelul lor de pregătire este foarte variat. Tocmai de aceea la început de an școlar citeva ore trebuie să le folosesc în scopul omogenizării nivelului lor de pregătire individuală. Sînt mai multe aspecte. Mai întîi, în ce măsură posedă limba în genere; apoi, felul în care se exprimă, vocabularul vehiculat, cunoștințele gramaticale pe care și le-au însușit. Trebuie pus accent de aceea, pe pregătirea lor pînă la intrarea în liceu, explicîndu-li-se, transmițîndu-li-se cunoștințele pe care programa le prevede prin procedee și metode cît mai potrivite nivelului lor, în scopul însușirii cît mai bune a materiei.

Deoarece programa anului I de liceu prevede un număr de lecții de teoria literaturii, este firesc ca acestea să fie cunoscute și însușite cît mai temeinic. Pentru a înlesni însușirea lor, în predare mă folosesc de metoda comparației cu cunoștințele pe care le au din limba maternă. Atunci cînd discut anumite noțiuni din literatura română apelez, cînd este cazul, la o serie de cunoștințe din literatura sîrbo-croată. În acest scop, colaborez cu profesorul de literatură sîrbo-croată pentru a vedea cum au fost preluate cunoștințele analoge, cum au fost însușite, dacă unele cunoștințe prevăzute în programă nu au fost parcurse la limba maternă, cu alte cuvinte, urmăresc să știu în ce măsură pot să apelez la elevii atunci cînd predau o serie de noțiuni de teorie literară. În orice caz, pregătirea mea personală pentru aceste lecții trebuie să fie foarte temeinică avînd în vedere și faptul că manualul actual este destul de greu accesibil, mai ales pentru partea de teoria literaturii, chiar și pentru elevii români. La un sondaj efectuat am constatat că din manualul de clasa a IX-a (anul I liceu) numai în pagina 1 a primei lecții din primul capitol (*Arta și viața*) elevii nu cunoșteau sensul exact a aproximativ 60% din cuvinte. Este un manual greu, concis, care se adresează mai mult profesoriilor. Se manevrează cu o serie de noțiuni ca și cînd elevii le-ar cunoaște dinainte, și ar avea o solidă bază. În această situație am procedat în felul următor: am citit în clasă capitolul amintit și am întrebat elevii ce au înțeles. (Întotdeauna eu pornesc de la o anumită realitate). Am vrut să știu în ce măsură pot elevii mei să folosească manualul atunci cînd vor fi puși în

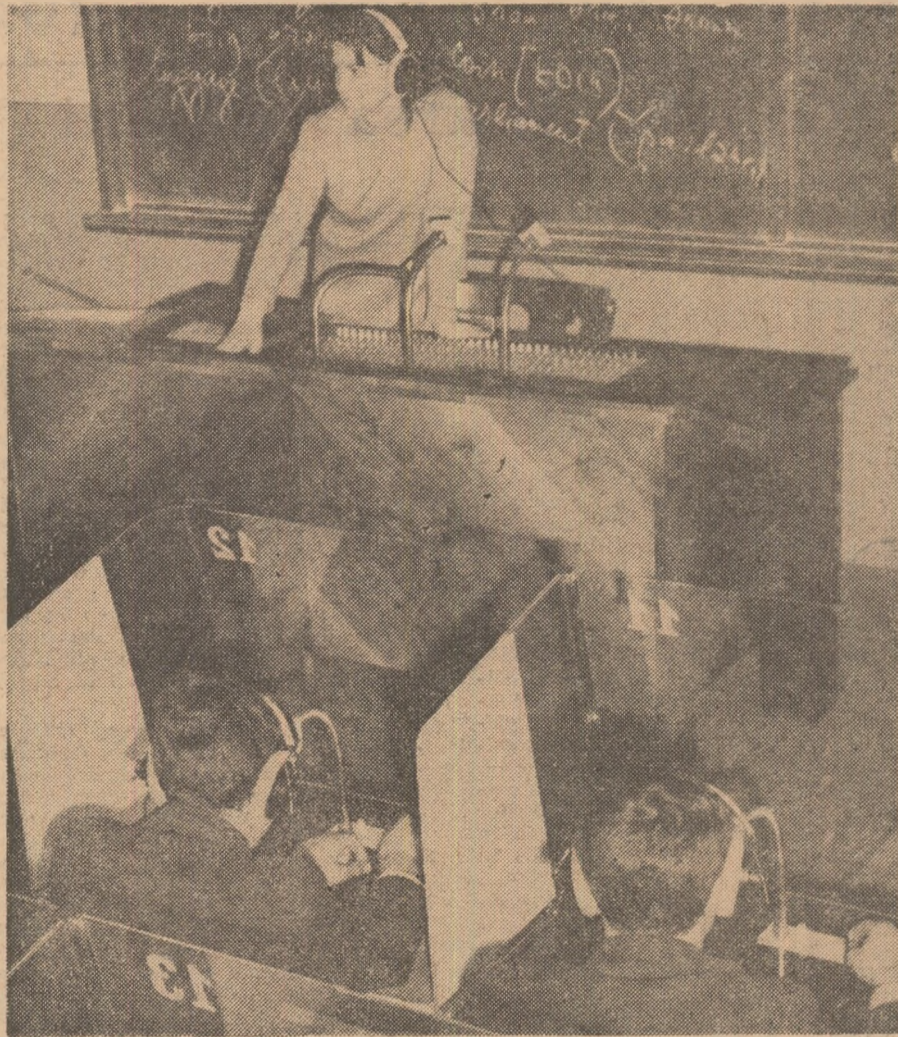
situația de a recurge la el. Concluzia: la tot pasul găsesc în acest manual o serie de noțiuni foarte grele pentru ei, așa încît, după părerea mea, numărul de ore prevăzute pentru predarea teoriei literaturii este insuficient (cum se poate preda în 5 ore capitolele: „Literatura, artă a cuvîntului”? Aceste noțiuni, fără exemplificări, nu pot fi preluate și înțelese de elevi. A preda concis duce în cele din urmă la însușirea mecanică a acestor cunoștințe).

Părerea mea este că trebuie găsită o concordanță mai mare între noțiunile de teoria literaturii care se studiază la literatura maternă și literatura română, adică literatura maternă să fie orientată după programa de literatură română. Evitîndu-se repetările, să se poată constata astfel ce este comun pentru ambele literaturi. Eu mă informează de la colegul meu de literatură maternă ce exemple a dat în ora lui și atunci vin cu alte exemple. În acest fel nu există riscul paralelismului.

Restul programei de anul I — începuturile istoriei literaturii române — o vom parcurge tot pe baza cunoștințelor, a temeliei pe care am pus-o prin studierea noțiunilor de teoria literaturii. De aceea, studiul acestor noțiuni trebuie să i se acorde un număr mai mare de ore. Aceasta intrucît o analiză literară se poate efectua cu un mai mare succes atunci cînd noțiunile de teorie literară sînt însușite cu adevărat. Cred că programa anului I, așa cum este ea, este supraincercată. (Și la alte capitole (de exemplu, *originea limbii române*) manualul, este foarte greu și elevii nu-l pot folosi în suficientă măsură). Trebuie să selectez o anumită parte din manual și să pun un accent mai mare pe predarea anumitor lecții. Parțial îi folosesc doar la anumite lecții, deoarece dacă aș lăsa elevii să citească singuri toată lecția din manual am impresia că acest fapt mai mult i-ar încurca.

Pentru a înlătura asemenea impedimente procedez astfel: cer elevilor să citească dinainte operele literare prevăzute pentru analiza literară. În felul acesta reușesc ca prin analize temeinice pe text să-i determin de înțelegerea vocabularului, la dezvoltarea vorbirii. Accentul îl pun nu pe citirea manualului, ci pe citirea operei literare care urmează să fie analizată. De aceea, stăruiesc asupra lecturilor făcute cu anticipație. În trimestrele II și III, cînd trec la studiul istoriei literaturii române, elevii mei cunosc, de acum, operele pe care le studiază. Și cu elevii din anii II—IV procedez la fel. De asemenea, la toți anii de studii pun un accent deosebit pe însușirea versurilor, pe învățarea poeziilor.

Prof. DUȘAN SABLICI
directorul Liceului nr. 10, Timișoara

Lecție în cabinetul fonc.

Cu elevi împărțiți pe grupe de nivel

Ținînd seama de faptul că în clasă nu există o omogenitate, am împărțit elevii în trei grupe de nivel, fiecare divizată în altele mai mici, alcătuite din 3-4 elevi. În felul acesta, am obținut nouă grupe de lucru. Consultînd manualul de gramatică de clasa a IV-a, culegerea de exerciții gramaticale, metoda predării gramaticii, cît și alte materiale de specialitate, am întocmit fișe de lucru pentru fiecare grupă în parte. Temele cuprinse în aceste fișe au fost concepute cu scopul de a pune pe elevi în situația de a sintetiza materialul studiat în ultima parte a clasei a III-a și de a face unele observații, proprii, în legătură cu materia parcursă.

Iată cum a desfășurat o oră de gramatică de cuvinte, silabe, sunete, la clasa a IV, cu elevii grupați pe nivele de cunoștințe. Grupele I, II, III și IV din categoria „avansați” au primit următorul text de lucru:

1. transformați următoarele propoziții

dezvoltate în propoziții simple, apoi cuvintele ultimelor patru propoziții le veți despărți în silabe, după care aranjați cuvintele în ordinea numărului de silabe: „Copiii merg în parcul din fața școlii. Un porumbel alb vine lingă ei. Radu și Ioana îi dau frimbururi de piine. Elevii mîngîie porumbelul. Costel a prins un fluture alb. El îl ține de aripă. Fluturele se zbate”. (După ex. 3, pag. 5 din Culegere).

2. Numiți citeva vocale pe care le cunoașteți.

Grupele V și VI din categoria „mediocri” au primit cite o fișă cu următorul subiect:

1. formați propoziții simple despre: pădure, fag, copii, iarbă, pionieri, mama, Gică, Marioara, elevi, Zoica, învățător, ea, Chiriac, jocul, el, noi, frumusețe. (După ex. 5 și 6, pag. 5 din Culegere).

2. despărțiți în silabe ultimele propoziții formate.

Grupele VII, VIII și IX au avut de lucrat următorul subiect:

1. Formați propoziții simple despre: Marcel, pionieri, banca, felița, citește, merge, aleargă.

2. Despărțiți în silabe cuvintele ultimelor patru propoziții.

Mai întîi am purtat o discuție cu întreaga clasă folosindu-mă de exercițiile 1, 2, 3 și 5, pag. 4 din manual, unde s-au reamintit cunoștințele învățate privind cuvîntul, silaba, sunetul. Această discuție a durat zece minute. În a doua parte a lecției s-a trecut la studiul pe grupe de elevi, fiecare grupă primind subiectele arătate mai sus. În timpul lucrului observam felul cum își întocmeau subiectul dat, intervenind ori de cîte ori constataam vreo abatere de la conținut, sau cînd se ivea vreo altă dificultate. Această parte a lecției a durat 30 de minute. Am trecut apoi la verificarea activității desfășurate făcînd unele aprecieri și recomandări, după care le-am dat drept temă pentru acasă exercițiul 5 (pag. 5) din manual.

Am ținut multe ore în felul acesta și consider că avantajele activității desfășurate cu elevii pe grupe de lucru sînt: dezvoltarea interesului elevilor pentru lecție, stimularea lor pentru rezolvarea corectă a exercițiilor, dobîndirea încrederii în forțele proprii.

Inv. CONSTANTIN VIȘAN
Școala generală nr. 16 din Constanța

Eșec și succes în matematică

Nu este necesar ca elevilor să li se repete avertizator că „matematica e importantă”, „că veți avea nevoie de ea”. Realitățile sociale le-au format convingerea că știința matematicii, ca și alte științe e tot mai mult implicată în viață. Ipotetic vorbind — dacă dintr-o clasă etalon îi eliminăm pe cei cu talente speciale pentru matematică și pe cei — foarte puțini — mai refractari la tainele acesteia, ne rămîne o masă mare de școlari care în raporturile lor cu matematica, prezintă unele caracteristici ce se impun cu precădere atenției noastre.

Aceștia constituie masa de bază, din care, cu timpul se pot recruta candidații în ambele sensuri, atît pentru tabăra „pasionaților”, cît și a „inamicilor matematicii”. Categoria de elevi mediu dotați pentru matematică, poate furniza elemente pentru cele două direcții amintite, mai ales, prin jocul mecanismului eșecului și al succesului. Pentru că acești copii fără un echilibru, fără o atitudine stabilă, consolidată față de matematică, sînt cei mai sensibili la fenomenele amintite. Se înțelege, un succes al unui mare pasionat nu-l va

bucura pe acest elev, dar nici nu-l va descumpăni, într-atît încît să-i schimbe „traectoria”; un singur succes al unui refractar, oricîtă bucurie i-ar aduce, nu poate automat să-l scoată pe acesta din condiția lui școlară.

Dar, de regulă, aceste fenomene, produse în cadrul masei medii pot avea efecte de mare intensitate, uneori determinînd schimbări definitive. De aceea, consider că se cere profesorului de specialitate, în primul rînd, apoi dirigintelui, celorlalți profesori, părinților etc. să fie extrem de atenți la producerea atît a eșecului, cît și a succesului. Adeseori, elevul nu-și dă seama cînd înregistrează un succes sau un eșec (nu este vorba doar de ilustrarea momentului prin acordarea notei), fenomen constat mai ales cu prilejul lucrărilor scrise. În cazul cînd elevul a greșit nu este nevoie să accentuăm pe conștientizarea „căderii”, ci doar să clarificăm greșeala strict matematică. Se întîmplă uneori ca profesorul să insiste pe acest moment. Atunci școlarul, nesigur pe șine de regulă, se sperie de „cădere” și... poate „cadea” cu adevărat.

Punctul său vulnerabil — încrederea scăzută în sine — poate fi protejat, fără a i se trece însă peste greșeala omisă. Lipsa de tratament pedagogic a unor astfel de momente este una din cauzele de bază ale micșorării, pe măsura trecerii spre clasele mari a ariei prietenilor matematicii.

Dar succesul? Se știe ce efect are pentru elevi simpla rezolvare corectă a unor probleme. La ceilalți, bucuria deși intensă, poate fi scurtă și atunci efectul nu determină întotdeauna o corectare spre superior a curbei relațiilor dintre școlar și matematică. Satisfacția succesului poate fi deci „exploataată” pedagogic prompt asigurînd declanșarea procesului ameliorativ pe care-l scontăm și determinînd eficacitatea acestui proces. Scopul fundamental, succesul real constă în depășirea mentalității „matematica — materie grea” și antrenarea mai multor elevi din școlile de cultură generală spre școli și facultăți cu profil tehnic.

Prof. ALEXANDRINA MATEI
Liceul nr. 1 din Tîrgoviște

(Urmare din pag. 1)

re a elevilor, descoperirea și cultivarea în timp, cu mijloace științifice, a trăsăturilor ce caracterizează personalitatea fiecărui tinăr. Se înțelege că realizarea acestui deziderat nu se poate înfăptui numai în cadrul clasei, ci presupune cunoașterea fiecărui elev în multitudinea situațiilor concrete în care se manifestă, coordonarea și dirijarea activității sale după norme și criterii științifice.

Formarea și dezvoltarea multilaterală a personalității ca latură esențială a procesului de făurire a societății socialiste multilateral-dezvoltate poartă amprenta acestei epoci în care un rol dominant îl deține revoluția științifico-tehnică contemporană. În acest context înalta specializare și profesionalizare, continua perfecționare, permanenta reevaluare a cunoștințelor și asimilarea noilor cuceriri, în ritmul caracteristic acestei epoci, au dobândit o majoră importan-

ță. Prin natura sa învățămîntul atît în conținut cit și în metode, în toate structurile și la toate nivelele trebuie să se adapteze acestor cerințe. Procesul de dezvoltare multilaterală a personalității are drept cadru de desfășurare epoca istorică pe care o străbate omenirea — epocă a trecerii de la capitalism la socialism, de afirmare tot mai puternică a forțelor revoluționare, a clasei muncitoare, a partidelor comuniste și muncitorești.

CONSULTAȚIE

Categoria filozofică de materie

Este cea mai importantă categorie filozofică, întrucît a stat (direct sau indirect) în centrul atenției tuturor filozofilor (inclusiv a celor idealști). Categoria de materie s-a îmbogățit continuu în conținut pe baza dezvoltării societății omenestii, a științei, a filozofiei etc; se poate afirma că în categoria de materie s-a cristalizat tot ceea ce omenirea a realizat mai bun pe planul culturii materiale și spirituale.

Deși materia s-a dezvoltat continuu, totuși, se pot reține cel puțin trei momente mai importante în evoluția ei: 1) momentul antic, în care prin materie se înțelegea: realitatea obiectivă + substanță + forma concretă de substanță (apa, aerul, focul); 2) momentul materialistilor din secolele XVI—XVIII care prin materie înțelegeau: realitate obiectivă + substanță; și 3) momentul materialismului dialectic care prin materie înțelege numai realitate obiectivă.

Din acest tablou sinoptic, foarte concis, se desprind următoarele consecințe imediate: a) este evident faptul că evoluția categoriei de materie s-a efectuat, dintr-un anumit punct de vedere, în direcția creșterii în abstractizare, proces absolut necesar întrucît categoria de materie trebuie să aibă o sferă foarte largă pentru a putea astfel cuprinde

sau reflecta tot ceea ce există în mod obiectiv. Prin urmare, meritul marxismului în înțelegerea categoriei de materie nu constă în faptul că a afirmat că materie este categoria care desemnează realitatea obiectivă (întrucît acest lucru a fost recunoscut de toți filozofii premarxiști — evident, de cei materialști), ci meritul constă în afirmația că materia este numai realitate obiectivă; b) tot de aici înțelegem de ce materialismul premarxist nu a oglindit în categoria de materie și elementele materiale din viața socială. Pentru materialștii premarxiști, materia = substanță, adică materia este egală cu ceea ce are întindere, greutate, impenetrabilitate; însă relațiile de producție, de exemplu, nu au greutate (nu pot fi cîntărite) și sînt penetrabile. Deci, în mentalitatea materialistilor premarxiști (respectîndu-le logica) relațiile de producție, neavînd atributele substanței, nu sînt substanță, deci nu sînt materie. Dimpotrivă, întrucît în concepția marxistă materia nu se identifică cu substanța (= o formă, o parte a materiei, iar proprietățile particularului nu sînt și proprietăți ale generalului), ci se identifică cu întreaga realitate obiectivă și întrucît relațiile de producție sînt tot realitate obiectivă, rezultă că și relațiile de producție au proprietatea (sau fac parte) de

materie; c) în sfîrșit, tot pe baza celor de mai sus, se poate scoate în evidență eroarea de raționament efectuată de reprezentanții așa-zisului idealism fizic apărut în urma „crizei” din fizică de la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX.

În cartea sa *Materialism și empiriocriticism*, Lenin dă prima definiție a categoriei filozofice de materie, definiție valabilă pînă în zilele noastre: **materia este categoria filozofică care desemnează realitatea obiectivă dată, copiată, fotografiată, oglindită de om prin senzațiile sale și existentă independent de acestea.**

Din analiza definiției leniniste se pot desprinde următoarele idei mai importante: 1) definiția este axată pe răspunsul materialist consecvent la cele două laturi ale problemei fundamentale a filozofiei (respectiv materia există din totdeauna, deci a existat înainte conștiinței careia ia determinat apariția și poate fi cunoscută); 2) Lenin folosește termenul „senzație” în loc de „conștiință” nu pentru că ar confunda partea cu întregul, ci pentru că în perioada cînd și-a scris lucrarea, el ducea lupta împotriva noilor variante ale idealismului subiectiv (empiriocriticismul, empiriomonismul, empiriosimbolismul) care puneau la baza lumii senzația; 3) prin această definiție Lenin se delimitează de idealismul obiectiv (nu ideea, ci materia există în mod obiectiv), de idealismul subiectiv (materia există independent de senzațiile noastre) și de agnosticism (materia este dată, copiată, fotografiată, oglindită de senzații, deci poate fi cunoscută); 4) o serie de

Dr. P. BUNESCU
Institutul politehnic
„Gh. Gheorghiu Dej”
din București

(Continuare în pag. a 3-a)

Filozofia marxistă: noțiuni fundamentale

(Lecția a XX-a de filozofie
pentru anul III, liceu)

Cap. I. MATERIA ȘI ATRIBUTELE EI

CE ESTE MATERIA ?

În eforturile omului de a-și elabora o concepție generală despre lume, sarcina principală este aceea de a formula un răspuns la „prima latură“ a problemei fundamentale a filozofiei. Această latură vizează, după cum știm, problema factorului primordial. Prin surprinderea și explicarea acestui factor se răspunde de fapt la întrebările: Ce este lumea? Care este natura ei? Care este entitatea sau componența ei fundamentală? etc.

1. FILOZOFIA PREMARXISTĂ DESPRE MATERIE

Așa cum rezultă din lecțiile anterioare, filozofii materialişti în acord cu datele bunului simț, științei și practicii sociale, au afirmat că, în ultima ei analiză, lumea nu este spirit, ci materie. Au fost susținute asemenea poziții atunci când unii filozofi ai antichității au considerat că toate lucrurile, de la cerul instelat și pînă la om, nu sînt altceva decît combinații diferite a patru elemente fundamentale: apă, aer, pămînt și foc. Thales din Milet duce mai departe procesul reducerii diversității, considerînd că totul este apă. Prin grade ale condensării, apa devine pămînt și metal, prin rarefiere se transformă în aer și, mai departe, în foc. Toate formele concrete ale realității sînt ipostaze, adică stări sau înfățișări diferite ale apei. Într-un mod asemănător, Anaximene explică totul prin elementul aer, iar Heraclit din Efes prin materia-foc. Oricît de naive ne apar astăzi aceste reprezentări, ele au fost modul de a gîndi materialist asupra realității în ansamblu.

De pe altă treaptă de generalizare, și preluînd anumite idei anterioare, Democrit elaborează materialismul atomist. Obiectele cerului, lucrurile și ființele pămîntului sînt combinații de

entități existențiale unice, ultime, omogene, indivizibile, cu un cuvînt de atomi. Însușirea cea mai importantă a atomilor este aceea a mobilității lor în vid.

Viziunea atomistă s-a dovedit viabilă. Cu anumite dezvoltări ea a fost reluată de Epicur, mai tîrziu de Lucrețiu și alții. În epoca modernă, ideea de atom devine elementul central al descrierii structurii chimice a materiei. Fizica secolului nostru, după cum se știe, a pătruns în universul interior al atomului, elaborîndu-se teoria științifică a structurii acestuia. În toate formele dezvoltării lui, atomismul a însoțit și însoțește pînă azi punctul de vedere al filozofiei materialiste.

Marcînd mai bine distincția dintre știință și filozofie, Aristotel elaborează într-un mod mai general noțiunea de materie. Pentru acest Alexandru Macedon al filozofiei, cum l-a caracterizat Marx, materia este „substratul“ general al tuturor lucrurilor. Acest substrat este însă, în concepția lui Aristotel, ceva amorf, pasiv, un fel de „materie primă“, din care „forma“, ca singurul element sau principiu activ, modelează din exterior infinitatea realităților concrete. Reluînd ideea de materie „substrat“, filozofia modernă elaborează concepția materie-substanță. Precizîndu-i anumite însușiri, aceasta devine, prin legăturile materialismului metafizic cu știința timpului, purtătoarea unor însușiri geometrice (întindere, ca la Descartes) sau mecanice (masă, inerție, impenetrabilitate etc.).

2. VIZIUNEA FILOZOFIEI MARXISTE DESPRE MATERIE

Filozofia marxistă continuă și dezvoltă linia materialistă în gîndirea filozofică.

Comentînd pozițiile unor materialişti ai secolelor XVII și XVIII, în Sfînta familie, K. Marx scria: „Gîndirea nu poate fi separată de materia care cuprinde. Materia este subiectul tu-

turor schimbărilor“. În întregă operă filozofică a lui Marx, ideea primordialității materiei apare ca fundamentală.

Cultivînd convingerea că lumea este de natură materială, F. Engels vede în noțiunea de materie o înaltă abstracție filozofică. Fiind componenta fundamentală a realității, Engels consideră că materia este aceea care determină unitatea acesteia. „Adevărata unitate a lumii constă în materialitatea ei“.

Apărînd teza materialității lumii de atacurile la care a fost supusă în cadrul unor curente filozofice de la începutul secolului nostru, V.I. Lenin, la rîndul său, acordă multă atenție noțiunii de materie. Din modul în care Lenin definește și caracterizează materia se poate desprinde că el insistă pe două idei. Prima este ideea obiectivității.

Pentru V.I. Lenin, „...dintre toate proprietățile materiei, unica de a cărei recunoaștere e legat materialismul filozofic este aceea de a fi realitate obiectivă, de a exista în afara conștiinței noastre“. Din punctul de vedere al materialismului marxist, materia nu se definește filozofic prin însușiri mecanice, fizice, chimice etc., ci prin independența de conștiință, prin locul și rolul ei primordial în sistemul de ansamblu al realității. Obiectivitatea materiei determină și obiectivitatea însușirilor și atributelor ei; obiectivitatea mișcării, timpului, spațiului, structurabilității, reflectării etc., determină, de asemenea, obiectivitatea omului, vieții lui reale, practicii lui sociale. Fiind obiectivă practica, este obiectivă întreaga „existență socială“. Definind și caracterizînd materia nu prin însușiri mecanice sau fizice, ci prin însușirea obiectivității și primordialității, filozofia marxistă a elaborat conceptul de materie, în așa fel încît, în sfera lui, pot fi cuprinse și fenomenele vieții sociale, încît punctul de vedere al materialității lumii poate fi dus pînă la vîrf, pînă la explicarea materialistă a producerii ideilor sociale.

În viziunea leninistă asupra materiei, un loc deosebit îl are și ideea inepuizabilității. Succint, Lenin scria: „Electronul este tot atît de inepuizabil ca și atomul“. Se afirmă că materia are infinite forme de organizare concretă, că sînt materie nu numai atomii, dar și electronii, mezonii, fotonii etc., că este mate-

Continuare în pag. a 8-a

(Urmare din pag. a 7-a)

rie substanța, dar și câmpul, sînt materie toate structurile fizice, chimice, biologice, tehnice etc. pe care universul infinit le-a avut, le are și le va avea.

Este materie nu numai atomul, ci și antiatomul, adică atomul ipotetic alcătuit dintr-un antinucleu (nucleu cu sarcină electrică negativă, format din antiprotoni și antineutroni) în jurul căruia gravitează pozitroni. Cu alte cuvinte, din punctul de vedere al concepției materialist-dialectice este materie și antimaterie.

Filozofia marxistă arată că în noțiunea filozofică de materie trebuie să se generalizeze toate tablourile descrierii și explicării științifice a materiei. Viziunea filozofică însă nu se reduce la nici unul dintre ele. Teoria filozofică a materiei trebuie să fie atât de îngustă, încît să nu permită alunecări spre idealism și metafizică și atât de largă, încît să nu intre în contradicție cu nici una dintre descoperirile științifice viitoare.

Pentru a răspunde unor asemenea cerințe teoretice, filozofia materialist-dialectică, lăsînd pe seama științelor particulare descrierea și explicarea structurilor concrete ale materiei, insistă doar asupra faptului că materia este componenta primordială a existenței, că în arhitectonica lucrurilor și a proceselor, în suita entităților existențiale, materia este entitatea fundamentală. Ea definește natura lumii. **Materia este purtătoarea tuturor relațiilor și însușirilor existenței, inclusiv purtătoarea conștiinței.** Ea este elementul general și constitutiv al tuturor lucrurilor și proceselor, de la particulele elementare știute și neștiute pînă la galaxiile și metagalaxiile cunoscute și necunoscute.

Ca realitate obiectivă și fundamentală, materia există prin sine, ea nu este determinată de ceva exterior ei, nu există, în funcție de vreun spirit (Dumnezeu, idee absolută sau conștiință a omului). Materia își este suficientă sieși; nu a fost creată și nu poate fi distrusă. Pot fi create sau distruse anumite structuri ale materiei, dar nu materia ca atare. Legile fizice ale conservării și transformării materiei și energiei confirmă din plin această afirmație.

3. CONCLUZII METODOLOGICE

Din teza materialității lumii, din elaborarea filozofică a noțiunii de materie rezultă anu-

mite concluzii metodologice cu deosebită valoare pentru viața omului. Rezultă, mai întîi, principiul unității materiale a lumii, nucleul de bază al convingerilor ateiste. Rezultă, de asemenea, convingerea că, în cercetarea naturii și a istoriei, avem de-a face cu lucruri și procese independente de cunoscător, că destinația cunoașterii este înainte de toate aceea de a ne descrie și explica materia, structurile, însușirile și legile ei.

Rezultă, în fine, principiul realismului în politică. Cerințele acestuia insistă asupra nevoii de a porni întotdeauna în elaborarea programelor politice de la realitatea istorică dată și nu de la una dorită, inchipuită. Numai respectînd o asemenea condiție putem evita idealismul politic, putem influența mersul evenimentelor vieții sociale pe căile satisfacerii idealurilor de fericire ale oamenilor, națiunilor, popoarelor.

Lectură

„Nimeni nu a văzut încă și nici nu a perceput în vreun alt fel decît senzorial materia ca atare și mișcarea ca atare, ci numai diferitele substanțe și forme ale mișcării, existente în mod real. Substanța, materia, nu este altceva decît ansamblul substanțelor din care a fost abstrasă această noțiune”. (F. Engels, „Dialectica naturii”, București, Editura politică, 1966, p. 213).

„Credința într-o lume exterioară, independentă de subiectul

ce o percepe, este baza oricărei științe a naturii” (A. Einstein, „Influența lui Maxwell asupra evoluției ideii de realitate”, după vol. Știință și sinteză, București, Editura politică, 1969, p. 129).

„Marile descoperiri actuale ale fizicii, matematicii, chimiei, electronicii, biologiei, verificate în temerare aplicații practice, fundamentează și mai profund bazele științifice ale filozofiei noastre despre natură și societate. Ele dovedesc mai convingător ca oricînd materialitatea lumii, precum și capacitatea omului de a o transforma, de a adapta natura nevoilor sale, de a sporii nemăsurat resursele și bogăția materială a societății” (Nicolae Ceaușescu, Raportul C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului, în: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 4, București, Editura politică, 1970, p. 322).

Intrebări

1. De ce noțiunea filozofică de materie este primă și fundamentală în explicația materialistă a realității?
2. Ce este esențial în explicația materialist-dialectică a noțiunii de materie?
3. Argumentați de ce este materie și antimaterie?
4. Ce principii metodologice derivă din noțiunea filozofică de materie?

Lecție în cabinetul de științe sociale.

CONSULTAȚII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂȚĂMÎNTUL
IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

Formarea multilaterală a personalității

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate implică nu numai dezvoltarea economică și sporirea bunurilor materiale, ci are ca obiectiv major transformarea și formarea corespunzătoare a omului, ca produs al nivelului evoluției sociale, ca expresie a caracterului profund umanist și revoluționar al activității creatoare a maselor conducătoare de partid.

Formarea omului, dezvoltarea și manifestarea multilaterală a personalității sale se realizează într-o vastă și complexă acțiune care angajează în direcția influențării individului toate laturile, structurile și nivelele societății, aflate, ele însele, într-o largă și densă rețea de relații, într-un vast proces dialectic de continuă și permanentă perfecționare. Personalitatea umană este direct condiționată atât de factori de natură materială, economică, cât și de cei spirituali.

În noua etapă a societății socialiste, personalitatea umană dobândește noi dimensiuni, nu numai ca extensiune, ci și ca profunzime, și subtilizare, ca originalitate și productivitate a activității creatoare — putând fi caracterizată ca un nou tip de personalitate. Acest tip de personalitate nu este preexistent noii etape în evoluția societății și nici nu provine din exterior, el nu se formează automat sau spontan, ci se clădește în timp, pe fondul bio-psiho-socio-axiologic reprezentat de individ. Peste acest suport nu se așază o personalitate nouă ca o haină nouă, ci este vorba de un proces complex de restructurare, îmbogățire, perfecționare și sporire a capacităților creatoare, sub influența multiplă a tuturor laturilor

existenței sociale. Formarea, dezvoltarea și manifestarea multilaterală a personalității umane se realizează atât pe plan individual, cât și la nivelul colectivităților. Filozofia marxistă susține că în activitatea de transformare a naturii și societății, omul se transformă pe sine, realizând saltul la o nouă calitate ca om, ca personalitate.

Având drept fundament teoretic, materialismul dialectic și istoric, concepția partidului nostru despre formarea și dezvoltarea multilaterală a personalității în actuala etapă a construcției socialiste, își are temeiurile de adevăr în rezultatele cunoașterii științifice și ale practicii social-istorice, în soliditatea și realismul idealurilor socialiste și comuniste ale poporului român. În conceperea și conducerea procesului de formare și dezvoltare multilaterală a personalității, partidul nostru manifestă o consecventă poziție critică față de viziunile utopice, simpliste.

Concomitent cu grija pentru dezvoltarea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a societății, s-au întreprins și se întreprind măsuri pentru formarea și perfecționarea omului, angajând plenar masele în activitatea nemijlocit-creatoare de bunuri materiale și spirituale.

Partidul nostru acordă o maximă importanță participării tuturor membrilor societății și a fiecăruia în parte la activitatea vastă de dezvoltare economică și socială a țării, la îmbogățirea vieții sale spirituale. În acest sens se acționează perseverent pentru continua largire a democrației socialiste, pentru asigurarea participării active a tuturor cetățenilor, indiferent de vîrstă și

sex, la activitatea economică, politică și ideologică, culturală, artistică și științifică. Depășind critic viziunile schematice, unilaterale, limitate științific sau ideologic, concepția partidului nostru, permanent îmbogățită și verificată la practica socială, nu se mărginește, la înțelegerea procesului de formare a personalității ca activitate de asimilare de cunoștințe, ci privește formarea personalității în cîmpul acțiunii sociale, în care munca dobîndește o importanță fundamentală.

Pe temelia unor cunoștințe și deprinderi însușite în familie și în școală, munca de interes social dobîndește virtuți și valențe de prim rang pentru cristalizarea și manifestarea personalității. Din acest punct de vedere, educarea prin muncă și pentru muncă a tineretului școlar, pregătirea sa temeinică pentru viață, pentru activitatea socială a dobîndit valori și dimensiuni deosebite.

Trăsăturile de personalitate nu sînt date însă de cantitatea cunoștințelor, ci de gradul de asimilare și stăpînire a acestora, de capacitatea folosirii lor cu eficiență socială. Activitatea multilaterală de instrucție și educație, de largire a orizontului de cunoaștere și asimilare a valorilor spirituale ale omenirii, nu constituie un scop în sine, ea are finalitate în măsura în care conduce la o gândire creatoare.

Fiecare cadru didactic trebuie să asigure, prin cele mai eficiente metodologii, nu numai cunoașterea și însușirea de către elevi a volumului de cunoștințe, ci, mai ales, formarea capacității acestora de a le valorifica cu maximă eficiență în activitatea socială. Acesta este un proces care presupune o temeinică cunoaște-

Prof. VASILE VĂCAR

(Continuare în pag. 8-9)

(Urmare din pag. a 3-a)

numai la acele teme despre care elevii au deja o serie de cunoștințe obținute și de la alte discipline școlare. Ea se poate utiliza în mod deosebit, numai la clasele terminale ale liceului (respectiv la anii III și IV) unde elevii sînt deja inițiați cu o activitate independentă și în grup, am zice chiar cu activitatea de cercetare științifică a diferitelor probleme.

Am folosit această metodă, în acest an școlar, la lecția „Gîndirea social-politică și filozofică din România în perioada premergătoare revoluției de la 1848” (desfășurată la anul IV — liceul teoretic și anul V — liceul pedagogic), cu rezultate bune și chiar foarte bune.

Lecția-referat a fost aleasă pentru această temă din mai multe considerente: elevii au deja o serie de cunoștințe de la Literatura română, Istorie și Istoria pedagogiei (cum este cazul la cei de la liceul pedagogic), înlesnindu-ne astfel posibilitatea să realizăm un proces de corelare a cunoștințelor într-o formă superioară, prin viziunea filozofiei; pentru a dezvolta deprinderea elevilor cu o activitate individuală și în grup în cercetarea și rezolvarea unor probleme; spre a forma și dezvolta capacitatea de adunare, prelucrare, sintetizare și expunere a unor informații printr-o viziune proprie, diferită de cea a profesorului sau manualului și spre a constata puterea elevilor de interpretare diferențiată și profundă a unor fenomene social-politice și istorice din perioada analizată; pentru a contribui la dezvoltarea vocabularului filozofic și, chiar, a-i sprijini în munca de pregătire a bacalaureatului.

Am dori să reamintim un lucru de mult știut că, atunci, cînd alegem o anumită modalitate de lucru în predarea filozofiei, este absolut necesar să precizăm de ce și cu ce scop o alegem.

Deși programa prevede pentru această temă o singură oră, noi am acordat două, una fiind luată din cele 4 ore care ne-au rămas la dispoziție, după ce am întocmit planificarea anuală.

Continutul temei, nivelul de pregătire a elevilor și metoda de lucru au determinat ca structura lecției-referat să fie diferită de cea a altor lecții.

În a doua parte a orei precedente, în loc de predare, am pre-

zentat noua temă, problemele principale care urmau să fie analizate, bibliografia minimală, cit și modalitatea de lucru.

Elevii au fost împărțiți în șase grupe, fiecare grupă primind cite o problemă pentru cercetare.

Pentru toate grupele am recomandat o bibliografie minimală.

La fiecare grupă s-au dat explicații detaliate asupra ideilor principale pe care trebuie să le urmărească în cercetare. Aceste explicații au fost scrise, la fiecare problemă, de întreaga clasă. În felul acesta am urmărit ca toți elevii să-și formeze încă din clasă o primă imagine globală asupra temei.

Tema cu problemele sale a constituit conținutul cercetării pe care grupele urmau să o înfăptuiască pentru următoarele două ore.

Grupele trebuiau să se adune și să-și rezolve sarcinile, întocmind scurte referate de cite 3—4 pagini cu ideile principale ale problemei respective și cu argumentările necesare.

Elevilor li s-a atras atenția că dorim ca orice idee expusă să fie argumentată riguros și să se facă un apel insistent și permanent la texte din opera gînditorilor analizați.

În felul acesta am vizat și familiarizarea elevilor cu scrierile diferiților gînditori.

„Antologia gîndirii românești” ne-a fost de un real folos, numai că această lucrare se găsește într-un număr foarte mic de exemplare în bibliotecile școlare, deși are o valoare inestimabilă pentru noi și liceeni.

Lecția-referat a îmbrăcat forma unui dialog viu dintre grupele care au pregătit problemele, discuție coordonată de profesor. Cite un reprezentant al grupei (uneori numit de noi, pentru a verifica dacă toți membrii grupei s-au pregătit, altelei ales de grupă) a pus în discuție problema. Membrii grupei au intervenit cu completări și argumentări, lecturi, texte, analogii, comparații etc.

Celălalte grupe au fost solicitate să-și noteze pe caiete ideile principale la fiecare problemă pusă în discuție. Aceasta a constituit o a doua imagine pe care elevii și-au format-o asupra problemelor analizate.

Grupele, care n-au avut pentru cercetare problema pusă în discuție au intervenit cu întrebări, cu solicitarea unor explicații și argumentări de la grupa care a prezentat problema. Pe lângă multe aspecte pozitive, s-a observat că fiecare grupă era

ambicioasă să trateze cît mai complet problema pentru „a nu da posibilitatea” celorlalte grupe să le „știrbească autoritatea cercetării”.

Astfel s-au pus în discuție cele șase probleme în cele două ore afectate acestei teme. La sfîrșitul celei de-a doua ore, fiecare elev avea schițat pe caiet tema, problemele și ideile principale la fiecare problemă, cit și diferite argumentări, avînd astfel oglinda globală a muncii lor.

Desfășurînd în această formă lecția, s-a înfăptuit o trecere directă de la simpla activizare a clasei de elevi (pe care o realizăm și cu ajutorul altor metode) la activitatea individuală și în grup.

Practic, lecția a fost rodul muncii lor.

Această modalitate de lucru, pe lângă multe elemente pozitive, are și o anumită valoare educativă (morală) deosebită. S-a constatat tendința evidentă atît a elevilor, cit și chiar a grupelor de a-și impune în discuție o anume personalitate, fapt ce a dus la mici controverse. Ca utile schimburi de opinii.

Manifestarea liberă, sinceră a elevilor în discuție ne-a ajutat să-i cunoaștem pe unii mai bine și chiar să ne schimbăm unele păreri despre potențele intelectuale ale altora, lucru neobservat la lecții.

Valoarea răspunsurilor a fost net superioară. Notele s-au înscris între 10 și 6, iar ponderea celor de 10—9—8 a reprezentat circa 3/4 din totalul notelor acordate.

Folosirea fără discernămint pedagogic a acestei metode poate duce la supraîncărcarea elevilor. Din dorința sinceră de a analiza temeinic problema dată spre cercetare există primejdia neglijării pregătirii la alte discipline școlare, deoarece această modalitate de lucru solicită un timp mai mare de pregătire. Dacă elevii nu sînt riguros orientați, există pericolul învățării unei singure probleme din temă și a unei cunoașteri de suprafață a celorlalte.

Lipsa surselor documentare, sau existența unui număr mic de exemplare din bibliografia minimală indicată, îngreunează cercetarea și consumă mult din timpul elevilor.

Cu toate acestea, metoda are o valoare instructiv-educativă deosebită. Ea își dezvoltă potențele formative numai în măsura în care o pregătim riguros și o aplicăm corect.

Lupta și victoria gîndirii marxiste în România

(Lecția a XIX-a de filozofie
pentru anul III, liceu)

1. MATERIALISM MILITANT: CRITICA IDEALISMULUI ȘI CURENTELOR REACȚIONARE

Gînditorii marxști din țara noastră, sub îndrumarea Partidului Comunist Român și în lumina documentelor acestui partid, au combătut puternic, de pe pozițiile materialismului dialectic, întreaga filozofie idealistă reacționară burgheză dintre cele două războaie mondiale. Ei au demonstrat nu numai inconsistența teoretică intrinsecă a acestor curente filozofice, ci le-au dezvăluit caracterul și funcția de clasă, faptul că ele erau puse în serviciul burgheziei reacționare. În primul număr al revistei „Era nouă” se declară: „Ne luăm sarcina să tratăm în mod științific, pe baza largă a materialismului dialectic, toate problemele ideologice ale vremii noastre”.

Și, într-adevăr, în documentele și publicațiile partidului, în lucrări ale unor gînditori progresiști, oameni de știință și cultură, scriitori, s-a demonstrat cu convingere și argumente științifice caracterul inconsistent al filozofiei burgheze, rolul ei reacționar, insistîndu-se asupra curentelor mai răspîndite, mai periculoase, cum erau: misticismul, iraționalismul, rasismul și diversele teorii sociologice reacționare, de exemplu acelea ale statului țărănesc și corporatismului. Un loc important a ocupat, în preocupările propagandei de partid, combaterea ideologiei fasciste rasiste, între cele două războaie mondiale în mare ascensiune pe plan extern și intern. Cu deosebire, au fost demascate acțiunile șovine ale organizațiilor fasciste interne, orientarea spre fascism a ideologiei oficiale.

În această direcție au acționat, mai ales, revistele „Frontul”, „Era nouă”, „Cuvîntul liber” etc.

2. COMBATEREA IDEOLOGIEI FASCISTE

Atenția intervenției ideologice a partidului a fost îndreptată mai ales spre acele idei nebuloase-metafizice care semănau confuzie, spre ideile mistice, toate acestea fiind periculoase din punct de vedere politic. Astfel, gînditorii marxști au definit precis ideologia fascistă, arătîndu-i rădăcinile social-politice, de clasă și izvoarele — teoriile reacționare imperialiste externe — caracterul antiraționalist, clericalismul, naționalismul mistic, rasismul și demagogia patriotardă, cu un cuvînt obscurantismul. Ei au arătat clar caracterul de clasă al ideologiei fasciste, ca expresie a unei burghezii decadente care mai înțelege să opună o ultimă rezistență.

Ideologia fascistă a fost atacată direct de revistele marxiste care au luat atitudine și au criticat virulent scrierile și ideile unora ca Nichifor Crainic, Emil Cioran, N. Roșu, Nae Ionescu (în „Cuvîntul liber”, „Manifest”, „Era nouă”, „Șantier”, „Korunk”). Este combătută argumentat și cu date științifice teoria falsă a rasismului. Misticismul, fie filozofic, fie teologic, era arătat cu adevărata lui față ca ideologie a claselor dominante, în serviciul apărării propriilor lor privilegii.

În revista „Era nouă”, din 1936, articolul *Misticismul în filozofia românească* face o critică temeinică filozofiei lui Lucian Blaga. În alte multe articole a fost combătut iraționalismul, încercarea de defăimare a gîndirii logice și a științei. Erau arătate

totodată și resorturile de clasă ale acestei campanii și ale pleadoarei pentru irațional.

3. PROPAGAREA FILOZOFIEI MARXISTE

Gînditorii marxști dintre cele două războaie mondiale nu s-au rezumat însă numai la combaterea curentelor filozofice burgheze, ci au stăruit pentru afirmarea și răspîndirea adevăratei filozofii științifice, materialismului dialectic și materialismului istoric, și aplicarea ei în interpretarea datelor diferitelor științe. Au fost, totodată, interpretate ultimele descoperiri și teorii științifice prin prisma principiilor filozofiei marxist-leniniste în opoziție cu tezele idealiste ale interpretărilor burgheze.

În revistele îndrumate de P.C.R. au fost combătute și curente ale filozofiei occidentale de mare circulație, ca: neohegelianismul, intuiționismul bergsonian, psihanaliza lui Freud, teoria sociologică a tehnocrației, pesimismul spenglerian.

4. VICTORIA FILOZOFIEI MARXISTE

Începînd cu august 1944, raportul de forțe în domeniul luptei ideologice din țara noastră s-a schimbat fundamental. În noile condiții revoluționare-politice, economice și culturale, filozofia marxist-leninistă a avut întreaga libertate de a răspîndi adevărul, de a se impune și a se difuza în mase ca singura filozofie științifică. Îndată după eliberare, grija partidului s-a îndreptat spre o tot mai mare răspîndire și popularizare a materialismului dialectic și a materialismului istoric. Principiile învățaturii marxist-leniniste au devenit puncte cardinale în orientarea procesului construirii socialismului în țara noastră, în conformitate cu specificul realităților noastre social-economice și culturale. Divagațiile „metafizice” și însăilările idealiste, mistice, cu rădăcinile lor de clasă în serviciul burgheziei, au fost înlăturate. Din trecut nu s-a păstrat, ca interes istoric, decît gîndirea materialistă, raționalistă, cu orientare raționalistă și umanist-progresistă.

Au fost dezbătute în lucrări mai de amploare sau în numeroase studii problemele fundamentale ale diverselor ramuri de cercetare științifică filozofică. S-au înființat în acest scop.

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

Institutul de filozofie al Academiei R.S.R., revista de specialitate „Cercetări filozofice” (al cărei titlu e azi „Revista de filozofie”), Academia de științe sociale și politice. În general, mai toate editurile fac loc în planurile lor și lucrărilor filozofice, după cum și revistele de cultură își deschid paginile pentru dezbateri filozofice.

În această perioadă și-au continuat activitatea filozofică de pe poziții marxiste Ath. Joja, Mircea Florian, Mihail Ralea, Gáll Gabor, C.I. Gulian, ca și alți gânditori de seamă dintre cele două războaie mondiale, care s-au raliat pe deplin perspectivei și principiilor filozofiei marxiste: D.D. Roșca, Dan Bădărău, Mircea Florian. Dar pe lângă aceștia sînt mulți alții, întregul nostru front filozofic deplin angajat în promovarea, dezvoltarea și adîncirea filozofiei marxist-leniniste, orientată, conform specificului nostru social-politic, spre idealurile și obiectivele puse în fața întregului popor prin programul politic al partidului nostru, în vederea construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate și a trecerii ulterioare la construirea societății comuniste în țara noastră.

S-au realizat și publicat numeroase lucrări de valorificare a ideilor filozofice progresiste din istoria gândirii românești. S-au elaborat monografiile competente ale unor figuri strălucite ale culturii noastre din vremuri mai îndepărtate sau mai apropiate. S-au întreprins studii întinse de istoria filozofiei universale, traduceri integrale ale unor opere clasice, ca și studii analitice asupra unor mari gânditori sau a unor probleme fundamentale din domeniul filozofiei universale sau românești.

Operele clasicilor marxism-leninismului au fost traduse integral și cunosc o masivă răspîndire și un mare interes în cele mai largi mase ale poporului. Documentele partidului nostru acordă o înaltă prețuire cunoașterii cit mai extinse și mai adîncite a filozofiei marxist-leniniste, materialismul dialectic și materialismul istoric. Ele îndrumă munca filozofică, precum și celelalte sectoare ale culturii spre o cit mai strînsă legătură cu viața, cu formarea și ridicarea la un nivel cit mai înalt a conștiinței socialiste, a caracterului și personalității omului de azi al societății noastre. În același timp, partidul recomandă fermitate i-

deologică și atitudine militantă împotriva concepțiilor străine de filozofia noastră sau dușmănoase.

„În concepția noastră — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Congresul al X-lea al P.C.R. — educația socialistă, conștiința socialistă, implică atit recunoașterea temeinică a ceea ce este valoros în domeniul culturii, științei și tehnicii contemporane, stăpînirea deplină a profesiei, cit și însușirea concepției filozofice despre lume și societate a partidului nostru — materialismul dialectic și istoric — formarea unei atitudini cetățenești înaintate. Acestor cerințe fundamentale, care se condiționează și se influențează reciproc, trebuie să le răspundă astăzi — în condițiile societății moderne — întreaga muncă de educație desfășurată de partidul nostru”. Dar, în același timp: „Una din îndatoririle principale ce revin frontului nostru ideologic este promovarea unei atitudini combative, militante împotriva concepțiilor retrograde, mistice a influențelor ideologice străine, împotriva mentalității înapoiate, formarea trăsăturilor etice corespunzătoare noilor relații statonice în orînduirea socialistă”.

Lectură

„Concepția materialist-dialectică ajută pe oamenii de știință să înțeleagă mai bine fenomenele naturii și societății, în legătură cu interdependența lor reciprocă, să descifreze sensul în care acționează legile obiective ale dezvoltării societății, lumii”. (Nicolae Ceaușescu, Expunere cu privire la îmbunătățirea organi-

zării și îndrumării activității de cercetare științifică, București, Editura politică, 1965, p. 24).

„O sarcină de primă importanță a partidului nostru este înarmarea poporului cu concepția științifică despre viață a clasei muncitoare — materialismul dialectic și istoric, ca știința și cultura cea mai avansată. Trebuie să acționăm pentru a făuri un om cu cunoștințe multilaterale, capabil să înțeleagă, să interpreteze și să folosească just legile obiective ale dezvoltării sociale în fiecare etapă a evoluției societății, să acționeze pentru a fermitate pentru transformarea revoluționară a lumii. Făurind un asemenea om, înarmînd astfel poporul, putem fi siguri de înfăptuirea cu succes a mărețului program elaborat de partid, putem avea garanția că poporul român va făuri comunismul, că națiunea noastră va avea un viitor glorios” (Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19—21 iulie 1972, Editura politică, București, 1972, p. 82).

Întrebări

1. Ce obiective a urmărit critica filozofică marxistă, dintre cele două războaie, la noi în țară?
2. Unde au fost exprimate aceste critici?
3. În ce condiții istorice și social-politice a obținut filozofia marxistă posibilitate de liberă manifestare în țara noastră?
4. Ce realizări a obținut filozofia din țara noastră în ultimele decenii?
5. Care este importanța îndrumărilor cuprinse în documentele de partid referitoare la filozofie?

Instantaneu la Biblioteca „George Topîrceanu” din Capitală

(Urmare din pag. a 2-a)

profesorași de catedră l-au acuzat pe Lenin că în elaborarea acestei definiții ar fi dat dovadă că nu cunoaște regulile logicii, întrucât nu a definit materia prin gen proxim și diferență specifică; Lenin le-a răspuns că această definiție nu poate fi dată după procedeul clasic pentru simplul motiv că, materia fiind o categorie de maximă generalitate, nu are un gen (proxim) mai larg, care s-o cuprindă; în această situație (frecventă în filozofie unde trebuie definite categorii respectiv noțiuni de maximă generalitate) sîntem nevoiți să definim materia prin opoziție față de contrara sa, adică față de conștiință; 5) orice definiție poate fi dată atît referitor la obiectul din realitate (definiție ontologică), cit și referitor la noțiunea prin care reflectăm obiectul (definiție gnoseologică); definiția dată de Lenin materiei este — evident — gnoseologică (este definită categoria filozofică de materie), ceea ce ne obligă la următoarea observație foarte importantă: cînd definim noțiunea prin care reflectăm obiectul nu rezultă că obiectul este numai o noțiune, că s-ar afla numai în mintea noas-

tră; prin urmare, materia nu este numai o categorie filozofică, ci este o categorie filozofică care desemnează realitatea obiectivă.

În afara elementelor menționate, în înțelegerea categoriei de materie, marxismul, în comparație cu materialismul premarxist, aduce în plus o abordare dialectică a acestei categorii, rezolvînd altfel o serie de probleme care au fost disputate secole de-a rîndul atît de filozofi, cit și de oamenii de știință, și anume: materia este numai continuă ori numai discontinuă; materia poate fi divizată la infinit ori există o limită dincolo de care nu mai poate fi divizată?; care este raportul dintre materie și formele ei particulare? etc. Încercînd să răspundă la aceste probleme, unii filozofi și oameni de știință, situîndu-se pe o poziție metafizică, au absolutizat unilateral un aspect sau altul, polemizînd între ei secole de-a rîndul. Marxismul, pe baza metodei dialectice, a dat răspunsul corect acestor întrebări, arătînd că materia este atît continuă (prin esența sa), cit și discontinuă (prin formele ei particulare de existență); că obiectele pot fi divizate la infinit (dacă nu ținem seama de nici o calitate determinată) și — în a-

celași timp — există o limită (cea impusă de calitatea determinată) dincolo de care nu se mai poate continua diviziunea și așa mai departe. În concluzie, se poate reține că, la fel ca și în multe alte probleme sau categorii filozofice, și în abordarea sau definirea categoriei de materie, marxismul realizează un salt calitativ, o revoluție în istoria gîndirii filozofice materialiste.

Bibliografie

1. Engels, F. — Dialectica naturii. În: K. Marx — F. Engels, Opere, vol. 20 (orice ediție), Cap. „Conceptia mecanicistă a naturii”.
2. Engels, F. — Anti-Dühring (orice ediție), Secțiunea I, Cap. „Schematica universului”.
3. Lenin, V.I. — Materialism și empiriocriticism, sau Opere, vol. 14. sau Opere complete, vol. 18 (orice ediție), Cap. III, paragraful 1: Ce este materia?
4. Altbusser, L. — Cîtîndu-l pe Marx, Editura politică, București, 1970, pag. 344—349.
5. Valentin Al. — Fundamentarea materialismului în gîndirea filozofică a lui Lenin. În: Lupta de clasă 1/1970.
6. Florescu M. — Materia sau realitatea obiectivă, Editura politică București, 1972.

Aspecte ale metodologiei lecției — referat

Experiența noastră didactică, cit și a altor colegi, reliefează clar ideea că varietatea lecțiilor de științe sociale ne cere folosirea unei game diferite de metode și procedee în funcție de conținutul mesajelor cognitive și formative pe care le comunicăm, de dificultatea lor, de clasa la care le transmitem, de nivelul de pregătire a elevilor și de scopul apropiat și îndepărtat pe care îl urmărăm.

În raport cu aceste elemente, profesorul optează pentru o anumită structură a lecției și pentru o anumită metodă de lucru. O cumpănire rațională și pedago-

gică între metodele și procedeele clasice și cele moderne, între gama metodelor verbale (expozitive) și a celor active (participative), promovînd o practică pedagogică deschisă spre ultimul grup de metode este însă necesară.

Fiecare profesor, mai ales dacă are o anumită experiență la catedră, are posibilitatea, dreptul și chiar obligația de a judeca și de a alege o modalitate de lucru din sistemul de metode pe care trebuie să-l stăpînească corect și profund și să aplice o metodă sau alta, cu condiția ca metoda aleasă să fie științific folosită și să dea rezultatele cele mai bune.

Pornind de la sarcinile ce stau în fața predării științelor sociale în școală în munca la catedră în trecut și în prezent, am folosit și folosim mai toată gama metodelor didactice.

Folosind de mai mulți ani metoda lecțiilor-referat în predarea anumitor teme de filozofie, dorim să punem în discuția colegilor observațiile noastre asupra potențelor formativ-instrucționale ale acestor modalități de lucru, din dorința de a ne împărtăși reciproc experiența de la catedră, atît în folosul nostru cit și al elevilor noștri.

În organizarea și desfășurarea acestor lecții, în acest an școlar, noi am pornit de la o idee evidențiată de practicarea acestei metode în anii trecuți și anume, aceea că nu orice temă de filozofie se poate preda eficient cu ajutorul acestei metode.

Lecția-referat se poate folosi

Prof. GEORGETA CURCĂ
Liceul „A. T. Laurian”
Botoșani

prof. PETRU CURCĂ
Liceul „M. Eminescu” Botoșani

(Continuare în pag. a 4-a)

Metode și procedee de activizare a elevilor în lecțiile de limbi străine

Una din modalitățile de cunoaștere a reușitei în predare este crearea așa-ziselor „situații-problemă”, care presupun opunerea elementelor cunoscute de elevi, elemente ce la prima vedere se contrazic.

Așa, de pildă, după ce elevii au studiat viața și opera lui Honoré de Balzac sau Lev Tolstoi, profesorul pune în fața elevilor următoarea „problemă”: Se știe că Balzac nutrea o mare admirație pentru aristocrație, iar Tolstoi era conte. Cum se face că în operele lor ambii scriitori s-au situat pe poziții progresiste?

Întrebarea îi determină pe elevi să caute un răspuns pe baza unor corelații între puterea de observație a mediului social respectiv și talentul de a transpune realitatea socială, în ciuda apartenenței scriitorului la o anumită clasă socială.

Dar crearea unor „momente de vîrf” în cazul prezentării de „situații-problemă” poate să ia și alte forme. La anul III — limba studiată în continuare, după ce a predat viața și opera lui Pușkin și Lermontov, profesorul poate da elevilor următoarea temă pentru acasă: „Să se compare Oneghin și Peciiorin, arătîndu-se trăsăturile comune și specifice ale celor două personaje ca tipuri ale „omului de prisos”. O astfel de temă presupune din partea elevilor o structurare a întregului material, ținînd seama de faptul că personajele au o factură psihică deosebită, precum și particularități determinate de epoca în care trăiesc.

La literatura franceză s-ar putea da o astfel de temă: Să se compare Andromaca din „Andromaque” (Racine) și Chimène din „Le Cid” (Corneille), temă care presupune, de asemenea, o meditație asupra trăsăturilor și individualității celor două personaje.

Dar crearea de „situații-problemă” poate fi prezentă în oricare moment al lecției. O verificare frontală, printr-un exercițiu de 5 minute, poate scoate în evidență relația dintre viața particulară a lui Pușkin sau Baudelaire și creația lirică a acestora. Elevul este nevoit să găsească argumente puternice care să aducă lumină în problema respectivă.

Si în predarea gramaticii se pot crea situații-problemă legate, de pildă, de diferențierea adjectivelor de participii, de anumite conjuncții care introduc subordonate de tipuri diferite (1. rusă) sau probleme referitoare la acordul participiului conjugat cu verbele auxiliare „être”, sau „avoir” (1. franceză).

În ceea ce privește activizarea lexicului, credem că nu putem renunța la folosirea unor procedee ca: sinonimia,

antonomia, contextul cu analiza unor particularități ce țin de structura limbilor străine studiate.

Experiența didactică a arătat că folosirea judicioasă a discuțiilor tematice și punerea elevilor în situații firești de viață pot duce la obținerea unor succese școlare pe linia învățării limbilor străine, crează un climat propice desfășurării plăcute a lecțiilor.

Pe a doua treaptă de studiere a limbii străine, cînd elevii dispun de suficiente resurse de ordin lexico-gramatical, profesorul poate trece la activizarea lexicului prin intermediul povestirii. Povestirea nu trebuie să reproducă textul, ci, pe cît posibil, să adauge elemente noi de transformare a vorbirii directe în vorbire indirectă. De cele mai multe ori, întrebările puse la sfîrșitul lecției cu privire la „cheia” textului respectiv vin să convingă pe profesor că materialul a fost însușit temeinic.

Deseori, întîlnim situații cînd noțiuni din limba străină nu-și au echivalentul în limba maternă și sintem astfel nevoiți să recurgem la explicarea cuvîntului cu ajutorul tabloului, diafilmului etc. De pildă, în explicarea termenului de „iedecar” din poezia „Drumul de fier” (Nekrasov) a fost nevoie de prezentarea tabloului lui Repin „Iedecarii de pe Volga”. De o deosebită importanță este automatizarea unor structuri lexico-gramaticale pe care elevul să le poată folosi apoi în vorbire. În acest sens, exercițiile structurale de tipul S+P, completate și extinse, duc la obținerea de propoziții, care, repetate de un număr mai mare de elevi și de mai multe ori, se automatizează.

În cadrul folosirii acestor exerciții în verificarea frontală, ele oferă un bun sprijin de a cunoaște precis volumul de cunoștințe ale elevilor, precum și lipsurile existente, în vederea remediilor din vreme.

Activizarea lexicului se poate realiza tot atît de bine și în cadrul muncii independente, urmînd ca profesorul să controleze modul cum elevii alcătuiesc propozițiile după modelul dat la tablă.

Un auxiliar prețios în predarea limbilor străine — după cum se știe — este aparatul audio-vizual. Ea se pretează mai ales în exersarea aparatului fonator, în obținerea unei pronunții corecte, precum și în activizarea lexicului pe baza unor audiții selective a textului, a reluării acestuia cu prilejul unor lecții de fixare sau repetare.

**Prof. ANATOLIE CORESCU
Prof. TRAIAN NICA
Liceu pedagogic, Craiova**

Lecție în cabinetul de fizică al Liceului „Petru Rareș” din Suceava.

Dezvoltarea intereselor de cunoaștere și rolul lor în sporirea eficienței învățămîntului

Ideea că interesele nu sînt un dat (cum considera Claparède), ci un rezultat este acreditată, pe baza psihologiei experimentale, de tot mai mulți pedagogi. Acest rezultat nu apare însă în mod spontan, ci datorită condițiilor de viață (socio-culturală), în general și, a influențelor educative sistematice, în special. În același timp, atît experiența pedagogică obișnuită, cît și datele experimentale pun în evidență influența pozitivă a intereselor, în general, și a celor cognitive, în special, asupra sporirii eficienței procesului de învățămînt.

Pornind de la asemenea premise, ne propunem să analizăm mai îndeaproape interdependența funcțională dintre interesele cognitive și procesul de învățămînt.

Intr-un studiu de dată destul de recentă, A. Chircev atrăgea „atenția asupra necesității de a dirija procesul formării și dezvoltării continue a intereselor cognitive”. Aceasta presupune valorificarea conținutului procesului de învățămînt în acest scop, precum și utilizarea în procesul predării a unor metode și procedee care să stimuleze aceste interese.

Unul din aceste procedee le-a sugerat Berlyne (1954). Într-un experiment asupra curiozității epistemice, el a pus în evidență rolul întrebărilor în menținerea și sporirea acestei curiozități. Dincolo de valoarea sa științifică (psihologică), experimentul în cauză are și o deosebită semnificație pedagogică, deoarece subliniază rolul *euristicii* — ca metodă de predare — în stimularea și dezvoltarea interesului de cunoaștere, precum și efectele pozitive ale acestuia asupra procesului de memorare, înțelegere și asimilare a cunoștințelor de către elevi.

De fapt, nu conversația în sine — fie ea și euristică — stimulează și menține interesul de cunoaștere, ci faptul că ea conduce pe elev în rezolvarea unei probleme care i se pune sau și-o pune. Iată deci că *problematizarea* constituie o modalitate adecvată educării interesului de cunoaștere.

Printre problemele care i se pun preadolescentului și pe care și le pune el este și cea cu privire la viitoarea profesie. A. Léon arată legătura dintre efortul școlar și reușita socială ca pe o *legătură causală*; de aceea, elevul își face proiectele de viitor în funcție de gradul de reușită școlară.

Această perspectivă socială, din care încep să privească preadolescenții în vîrstă, generează în conștiința lor o *legătură între interesele profesionale și cele cognitive*. Aceasta face ca interesele cognitive ale preadolescentului să fie mai active și orientate spre rezolvarea unor probleme practice. Tot așa se explică apariția, la această vîrstă, și a intereselor *mijlocite*; adolescentul începe să fie interesat și de obiecte (discipline) care nu-i plac, dar îi sînt necesare pentru profesiunea care-i place, căreia i se va dedica. În acest fel interesul profesional devine motiv al învățării și generator al interesului cognitiv. Acesta, la rîndul său, are efecte stimulatorii și formative asupra proceselor psihice. Astfel, elevul devine atent la lecții, făcînd chiar efort în acest sens. Unii psihologi au remarcat relația strînsă dintre interes și atenție, iar prof. univ. V. Pavelcu, în „Psihologie pedagogică”, subliniază faptul

că atenția are la bază un „anumit grad de tonicitate cerebrală, care, în termenii de psihologie, înseamnă interes”.

Memoria este, de asemenea, puternic influențată de interesul cognitiv, demonstrîndu-se experimental, că „noi reținem mai ușor un material care corespunde intereselor noastre”. Deci, putem conchide cu prof. univ. dr. doc. B. Zörgö că „influența intereselor se răsfrînge asupra tuturor proceselor psihice: asupra percepției, asupra memoriei, gîndirii, imaginației, la fel ca și asupra vieții afective și asupra manifestărilor de voință”. Acțiunea formativă a procesului de învățămînt asupra acestora este potențată de interesele cognitive.

Acțiunea interesului cognitiv este bivalentă: pe de o parte, potențează procesul de învățămînt în acțiunea sa formatoare asupra proceselor psihice, iar pe de altă parte sporește receptivitatea și funcționalitatea acestora față de cunoștințele, priceperile și deprinderile transmise prin procesul de învățămînt.

Dezvoltarea interesului cognitiv — ca factor motivațional este condiționată de modalitățile utilizate (metode, procedee) de către educatori în acest scop.

În legătură cu aceasta *Vozdinski* afirmă că „interesul cognitiv apare la elevi numai atunci cînd ei încep să înțeleagă necesitatea cunoștințelor pentru viață”. Și aceasta se întîmplă în perioada preadolescenței, cînd elevii sînt capabili să înțeleagă *legătura causală dintre efortul școlar și reușita socială și că proiectele lor depind de reușita școlară* (A. Léon). De aceea, preadolescenții încep să se intereseze în mod special de acele obiecte care au legătură cu viitoarea profesie, la care aspiră. Așa se explică și apariția „specialiștilor” clasei în această perioadă de vîrstă.

Procesul de înțelegere a legăturii dintre problemele teoretice ale diferitelor obiective de învățămînt și viitoarea profesie nu se produce spontan, ci este necesar ca profesorii — fiecare la specialitatea lui — să pună în evidență această legătură, să o facă evidentă, subliniind, pe de o parte, valențele practice (profesionale) ale cunoștințelor predate, iar pe de altă parte, valențele teoretice (cunoștințele teoretice necesare) ale diferitelor profesii alese de elevi. Numai astfel cunoștințele devin motive în alegerea profesiei, iar profesiunea devine motiv de cunoaștere.

Apariția „specialiștilor” la vîrstă preadolescenței este un indiciu al maturizării intereselor cognitive și se exprimă prin crearea unei stări tensionale a intelectului, determinînd un comportament cognitiv.

Dar toate acestea sînt rezultatul unei munci instructiv-educative pricepute, adică bazate pe cunoașterea temeinică a psihologiei vîrstei (preadolescența, adolescența) și a psihologiei educaționale care indică pedagogilor modalitățile științifice de lucru în formarea personalității. În rîndurile de mai sus noi am schițat doar una din aceste modalități, care, utilizată, determină sporirea eficienței învățămîntului.

**Dr. ION DRĂGAN
Timișoara**

În laboratorul de chimie al Liceului nr. 3 din Baia Mare

DOTAREA ATELIERULUI — PREOCUPARE COLECTIVĂ

Baremul orientativ pentru dotarea atelierelor de lăcătușărie, elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului, este bine conceput și de un real folos. Pe noi el ne-a ajutat foarte mult în faza de început a activității de atelier, fiindcă ne-a orientat asupra materialelor strict necesare pentru buna desfășurare a procesului instructiv-educativ. Și în prezent, după trei ani de activitate tehnico-productivă cu elevii, ne mai ghidăm după acest nomenclator în îmbogățirea dotării atelierului de lăcătușărie, știut fiind că această preocupare trebuie să fie continuă: zestrea atelierului se adună treptat, apoi o serie de unelte și aparate se uzează și trebuie înlocuite, apar cerințe noi din acest punct de vedere ș.a.m.d.

Dar problemele cele mai grele cu privire la baza materială a activității practice a elevilor nu au fost cele legate de cunoașterea uneltelor și materialelor necesare pentru inventarul oricărui atelier școlar. Mai grea pare să fie totuși problema procurării acestor materiale.

De la început trebuie să arăt că atelierul nostru de lăcătușărie (în școală mai avem unul de țesut covoare și unul de gospodărie) este patronat de Combinatul avicol din localitate; conducerea întreprinderii ne-a sprijinit activ încă din anul înființării atelierului (1971). Astfel am primit: 5 menghine, 10 dălți, 15 ciocane, 60 chei fine de diferite mărimi, 70 de pile de diverse mărimi, 20 pinze de bonfaier, 5 șurubelnițe și o forjă electrică cu două focuri (în valoare totală de circa 6.500 lei).

Nu am așteptat desigur să ni se dea totul de-a gata de la întreprinderea patronatoare. Am mai apelat și la alte unități și așa am procurat prin transfer de la Institutul de petrol și gaze din București 8 suporturi de planșetă pe care, cu ajutorul muncitorilor de la sectorul mecanic I.A.S. Afumați, le-am transformat în bancuri de lucru, în felul acesta putînd să începem nestîngerii de mari lipsuri activitatea de atelier. După aceasta, am apelat și la I.A.S. Afumați care ne-a dat, prin transfer, un număr de utilaje scoase la reformă, dar care nouă ne mai puteau fi de folos ca: micrometru, subler, burghie, spirale diferite, o bormașină manuală, o foarfecă de banc, o menghină, o nicovală și alte piese mai mult sau mai puțin importante.

Între timp ni s-a mai repartizat și prin Inspectoratul școlar al județului Ilfov un număr de 9 menghine (ca atare acum avem 15) și un polizor electric, iar din fondurile școlii am cumpărat un aparat de sudură (care ne-a costat 2.000 de lei).

Cu toate măsurile luate pentru înzestrarea atelierului, la ora actuală nu putem spune că avem întreg materialul necesar. Dacă luăm recomandările din baremul ministerului și cerințele noastre exprese, ne lipsesc de exemplu: un aparat de sudură oxiacetilenică (inclusiv o trusă de sudură autogenă), două mașini manuale de găurit, o mașină electrică de găurit portabilă, o mașină

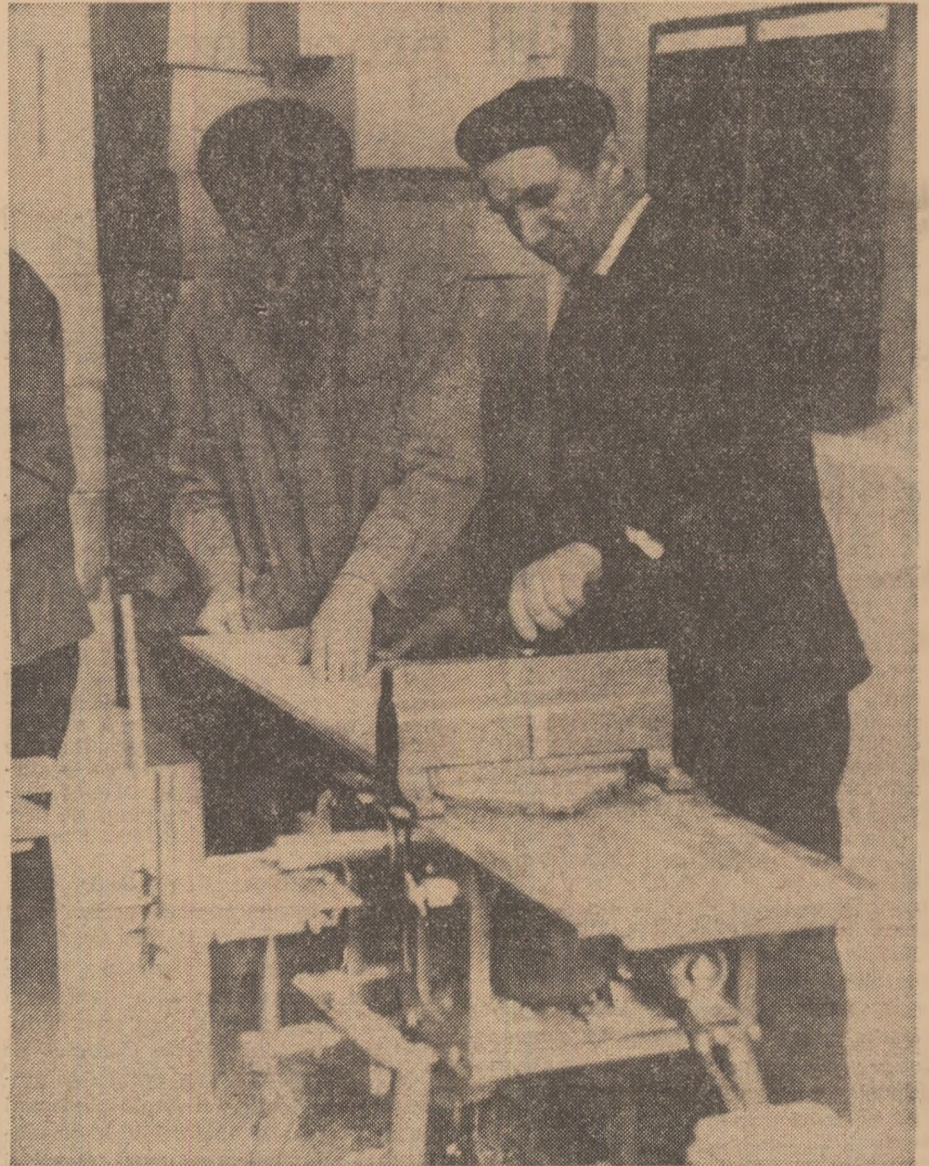
electrică de găurit de banc, 50 de burghie elicoidale de diferite dimensiuni, chei franceze, ciocane electrice de lipit, clești pentru prinderea electrozilor, măști pentru sudură electrică, material de protecție pentru sudură electrică, ochelari protecție polizor, ochelari sudură autogenă, perii de sîrmă și multe altele.

Una din greutățile pe care le întîmpinăm în înzestrarea atelierului de lăcătușărie este faptul că nu găsim pe piață multe din piesele pe care le-am putea cumpăra din fondurile școlii, în cazul în care nu le primim de la întreprinderi. Astfel, nu găsim pe piață aparate de sudură (cel pe care îl avem l-am procurat din sector particular). De asemenea, nu găsim pietre de polizor monofazic etc.

În ceea ce privește materia primă, aceasta o obținem cu bani numerar din fondurile atelierului prin Baza teritorială de aprovizionare, București. (În anul trecut am procurat astfel materiale în valoare de 3.700 lei). Dar nu întotdeauna baza are materialele pe care le dorim. În această situație trebuie să ne orientăm lucrul în funcție de materialele care se găsesc la bază. Ca urmare, restrîngerea gamei de produse pe care am putea să le lucrăm, cu toate consecințele asupra procesului de pregătire al elevilor. Bunăoară, din materialele procurate de la bază în acest an n-am putut să realizăm decît garduri metalice ornamentale, suporturi pentru flori etc. Dacă în bază am fi găsit, de exemplu, oțel lat de 20 x 2 mm, am fi putut să confecționăm, pentru Combinatul avicol, bandă transportoare de hrană pentru păsări. În acest fel am fi orientat și pe elevi și activitatea atelierului în general către o producție necesară întreprinderii patronatoare. Și chiar din punct de vedere financiar am fi realizat mult mai mult.

Din aceste motive noi nu ne-am putut face suficient de utili întreprinderilor din localitate și în special celei patronatoare. Acest lucru poate a contribuit la diminuarea interesului întreprinderii pentru problemele înzestrării atelierului nostru. Dealtfel, în general întreprinderea nu a prea beneficiat de roadele atelierelor școlii, prin faptul că toți absolvenții noștri se îndreaptă spre industrie (spre școli profesionale și licee de specialitate) în orașul București și nu spre sectoarele agricole sau avicole. Credem de aceea că ar trebui să ne ocupăm cu mai multă atenție de munca educativă pentru orientarea profesională a elevilor spre ramurile specifice economiei noastre locale (bineînțeles, ținînd seama și de condițiile obiective ale etapei pe care o străbatem și de așezarea geografică a comunei).

În altă ordine de idei, aș vrea să semnalez că elevii noștri — băieții și fetele — manifestă un deosebit interes față de activitatea tehnică productivă din atelierul de lăcătușărie, dorind să se îndrepte, la terminarea școlii, spre meserii din această sferă. Ni se pare

În atelierul de tîmplărie al Liceului din Vatra Dornei.

totuși că o singură oră de atelier la clasele a VII-a este destul de puțin pentru ca ei să-și poată însuși ceva cit de cit serios; abia încep să lucreze, că timpul foarte scurt din cadrul orei se și epuizează, iar ei nu au mai putut finaliza cele începute. Maistrul nu reușește să treacă cu elevii prin toate verigile orei de instruire practică. Con-

siderăm că — chiar dacă scopul acestei activități este inițierea în prelucrarea metalelor — nu este de ajuns numai o singură oră pentru a obține rezultate satisfăcătoare.

Prof. ION COMAN
directorul Școlii generale de zece ani,
comuna Afumați, județul Ilfov

Activitatea tehnico-productivă la diferite clase

Introducerea copilului în viață se face progresiv, și nu brutal, rupt de preocupările inerente vârstei. Se știe că, acum, materia primă cea mai solicitată, în speță aceea cu care copilul se joacă e lemnul, din care își face săgeată, zmeu, bățul pe care îl călărește în loc de cal.

În activitatea la clasă, mai precis de atelier, este normal să începem de la joc, care este, de fapt, promotorul creativității elevului, și de la materialele cu care se joacă el, adică de la ceea ce este copilul în realitate. În consecință, bine s-a procedat cînd în clasa a V-a s-a început cu noțiuni introductive despre lemn, traforaj, cu ajutorul cărora copilul își concretizează tot ce visează și concepe; la fel cu pirogravarea și apoi cu noțiuni despre prelucrarea lemnului. Din păcate, însă, preferințele copiilor în acest sens sînt satisfăcute pentru o durată foarte scurtă, deoarece în clasa a VI-a e rupt brusc de prelucrarea lemnului și introdus în tainele metalurgiei, respectiv în lăcătușărie.

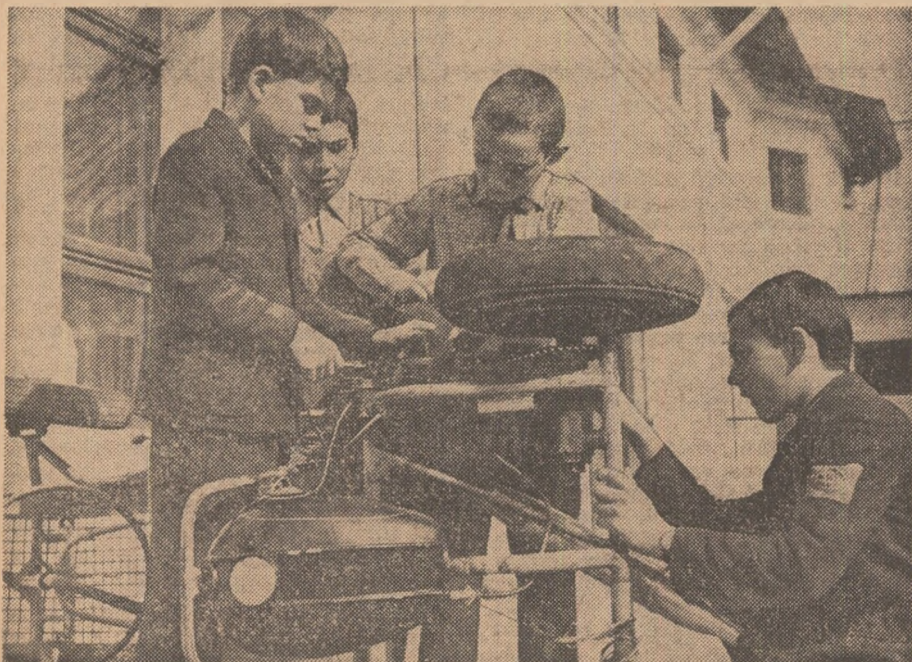
Cine poate crede în mod serios că, numai din punct de vedere politehnic, elevul poate să-și însușească într-un singur an respectiv în clasa a V-a, cunoștințele necesare despre lemn cu multiplele sale întrebunțări? La această vîrstă abia poate minui traforajul; nu poate fi vorba de ferăstrău, rindea, gelău, mașini-unelte etc.

Autorii programei școlare au acordat lemnului, precum se vede, o atenție minoră fără a ține cont de ceea ce am arătat mai sus și, mai ales, că industria lemnului face parte din economia națională și că este nevoie și de cadre care să îmbrățișeze meseriile solicitate de variatele ei domenii.

Programa din 1970 a sesizat un fapt

concret de care cea din 1972 n-a mai ținut cont. Astfel, programa din 1970 pentru clasele V—VIII a făcut o eșalonare proporțională, în raport cu perspectiva orientării profesionale a elevilor, și corespundea preocupărilor adecvate vârstei, elevii fiind obligați să treacă prin întreaga gamă de meserii (traforaj, pirogravură, la tîmplărie în cl. V—VI, lăcătușărie în cl. a VII-a, electrotehnică în cl. a VIII-a, mecanică într-a IX-a și mașini unelte în clasa a X-a); în felul acesta absolvenții își puteau da seama de posibilitățile și de predispozițiile psihofizice ale lor, puteau mai ușor ajunge la o hotărîre în ceea ce privește viitoarea profesie. Noua programă neglijează această latură. În timp ce pentru metale sînt alocate 6 ani de studiu, de la clasa a VI-a la a XII-a, pentru lemn este alocat un singur an, ceea ce este cu totul irațional, chiar sub raportul politehnic. Dar și sub raport utilitar: mobilierul școlii nu este numai din fier ci, în cea mai mare parte, e din lemn (bănci, scaune, dulăpuri) care se deteriorează mai repede. Unde și cine va face parațiile curente: numai clasa a V-a? Sînt, cred, destule argumente spre a determina forurile competente la redistribuirea și eșalonarea echitabilă a programului la disciplina A.T.P. în școlile generale, lăsînd claselor V—VI tîmplăria. Ar fi de dorit ca, pe viitor, cînd se trece la schimbarea programei să fie consultate mai larg și cadrele care asigură în școli pregătirea tehnico-productivă a elevilor.

Prof. NICOLAE EZECHIL
Școala generală nr. 6 din Timișoara

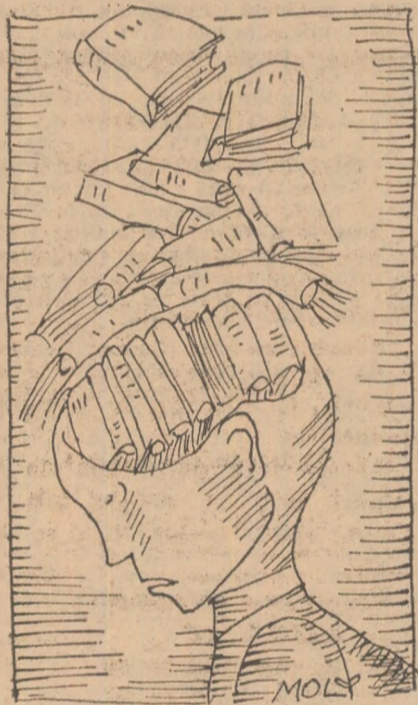
Palatul pionierilor din București, secția construcții carturi.

CONTRA CRONOMETRU

Investigațiile noastre printre elevi, cu domiciliul în zona Ploiești Sud, ne-au relevat alte aspecte ale supraîncercării, generate nu atât de conținutul programei și de dificultatea manualelor, nici de numărul excesiv al temelor pentru acasă, cât mai ales de tactul (sau lipsa de tact!) pedagogic, de exigența împinsă până dincolo de limită a unor cadre didactice, de atitudinea acestora față de elevi, față de disciplina predată.

„Cine nu se îmbracă
până la 3...”

Așadar, este vorba de o supraîncercare pe care sîntem tentați s-o numim artificială! Iată, de pildă, oricît ar părea de incredibil, între viteza sau încetineala cu care se îmbracă elevii și notele acestora din catalog poate exista o strînsă interdependență. Fenomenul ni-l semnaleză o elevă din clasa a III-a a Școlii generale nr. 32: „Tovarășul învățător, după ce sună de leșire, ne spune să ne îmbrăcăm: „Cine nu se îmbracă pînă număr 3 îi scad nota la purtare” Si începe să numere: 1... 2... Eu, zilele trecute, știind că îmi îmbrac mai greu paltonul, spre sfîrșitul orei de gramatică mă gîndeam tot la îmbrăcat, astfel că n-am prea fost atentă la exercițiul dat pentru acasă. Era un text cu niște cuvinte subliniate, căruia trebuia să-l facem analiza.

Acasă m-am zdatut cu exercițiul vreo 2 ore și tot nu l-am făcut bine. Tăticul m-a și certat, mi-a zis să fiu mai atentă cînd mi se dă tema. Din toată clasa, numai doi elevi au făcut exercițiul corect.” Pesemne, adăugăm noi, aceștia sau stătuseră cu paltoanele pe ei, sau deprinseseră o mare viteză în privința îmbrăcatului!

Absențele
profesorului —
lecții în comprimate

Cînd profesorul lipsește de la o clasă mai multe ore fără a fi suplinite de altcineva va căuta să recupereze în orele următoare materia nepredată, va face deci o cursă contra cronometru, bineînțeles în dauna calității lecțiilor și a înțelegerii lor de către elevi. La fel se întîmplă și cînd se intră cu înțirziere la oră, din motive mai mult sau mai puțin întemeiate: lecția va trebui comprimată, în acest caz, în timpul rămas disponibil, care — vai! — devine prea puțin încăpător. Lucrurile se complică însă și mai mult, cînd profesorul în cauză ignoră complet manualul, ținînd cu tot dinadinsul ca elevii să-și însușească acele cunoștințe pe care le socotește el necesare. Duc toate acestea la supraîncercare? Un efort în plus din partea elevului? Îi

răpesc acestuia timp prețios? Fără îndoială! Dar să dăm cuvîntul unui elev din anul III A, de la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Ploiești: „Pentru noi, de la secția umanistă, fizică și chimia sînt materiile cele mai grele — sînt aceluși ca la secția reală. Cea mai mare bătaie de cap ne-o dă chimia, mai ales pentru că tovarășul profesor are o metodă foarte «originală»: lipsește 1—2 ore, apoi ne predă intens materia din urmă cu să fim la zi. La ore intră cu înțirziere; din această cauză toate pauzele de după chimie ne sînt «mîncate». Lecția nouă ne-o dictează (umplem de fiecare dată aproximativ 4 pagini de caiet cu formule de chimie organică și cu explicații) și ea diferă mult de cea din manual. Cînd sîntem ascultați, nu ni se cer cunoștințe numai din lecția de zi (adesca din ea nu ni se pune nici o întrebare), ci din toată materia. Formulele le învățăm pe-de-rost. Aceasta ne răpește mult timp, ne supraîncercă și se face, evident, în detrimentul altor materii care pe noi, de la secția umanistă, ne interesează cu preponderență”.

Exigență
greșit înțeleasă

Altă dată, profesorul — specialist în disciplina pe care o predă — fie dintr-un exces de zel, fie cu intenția de a epata prin vaste cunoștințe în domeniul respectiv, neglijează diferența de nivel existentă între el și elevi, predînd într-o formă care depășește cu mult puterea de înțelegere a clasei. Un exemplu în acest sens ni-l fac cunoscut două eleve din clasa a VII-a A — Școala generală nr. 32. Este vorba de profesoara de limba engleză. Aceasta — ne spun elevele — a fost trimisă în urmă cu cîțva timp în patria lui Shakespeare pentru niște cursuri. Iar acum este de-o exigență exagerată, pretinzînd micuților ploieșteni de 14 ani o englezească cît mai apropiată de perfecțiune. Intenția profesoarei nu e rea, desigur, dar ea are repercusiuni defavorabile asupra timpului de pregătire al elevilor și totodată a însușirii limbii respective. Căci, din cîte ne-am dat seama în discuția cu cele două eleve, profesoara vrînd să obțină totul dintr-o dată, obține atît de puțin! Și atunci?...

Situația din catalog
și supraîncercarea

„Mergeți să vedeți notele din catalog, la matematică și desen tehnic!” —

Voi face o vizită la școală

Aseară am fost la una dintre cele mai vechi și mai bune prietene. Soțul ei, un chirurg vestit, nu se afla acasă: era de gardă la clinică. Am discutat tot timpul în șoaptă, să n-o deranjăm pe micuța Olivia, fiica prietenei mele, care, în camera de alături, își pregătea lecțiile pentru a doua zi.

— A trecut de opt — spuse deodată Jutta, uitîndu-se la ceas. Presimt că nici azi n-o să se culce înainte de zece!

Cînd se întîlnesc două mame, discuțiile ajung inevitabil în sfera educației. Experiența fiecăreia dintre noi devine prețioasă în asemenea momente. Așa veni vorba de complicata problemă a timpului liber al băiețelului meu. Lui îi rămîne, totuși, timp de hoinăreală, de fotbal și de alte îndeletniciri copilărești. După ce i-am povestit prietenei mele și de febra tenisului care i-a cuprins pe elevi pînă și în pauzele dintre orele de curs, ea a oftat cu amărăciune:

— Fiica mea n-are copilărie! Nici nu știe ce-i joacă...

În acel moment, în cameră intră fetița, tîrîndu-și picioarele vîrite-n niște papuci marj de pîslă.

— Poftim, mămică — spuse ea, controlînd dacă am făcut bine. Și-i întinse un maldăr de caiete.

Ceea ce nu s-a înțeles în clasă, presupune îndelungate ore de efort în pregătirea individuală de-acasă.

ne-a îndemnat mama unei eleve din anul I F al Liceului industrial de chimie. Și am mers. Notele sînt într-adevăr dezastruoase: o adevărată avalanșă de 2, 3 și 4, chiar la elevi care la alte materii au note foarte bune. Ultimele note puse sînt ceva mai răsărite (5, 6, 7), dar, avînd în vedere că se încheie trimestrul, efortul celor doi profesori (de matematică și desen tehnic) de a aduce unele corective situației din catalog pare explicabil.

„La desen tehnic — ne-a mai spus mama elevei de care pomeneam — fiica mea, a refăcut o planșă de 4—5 ori! Iar profesorul de matematică a băgat groaza în copii. Ca și profesoara de desen tehnic. Aproape tot timpul fiica mea și-l pierde numai cu aceste două materii. Altfel n-ar putea face față”. Afirmațiile mamei ni s-ar fi părut exagerate, dar situația constatată de noi la fața locului (Liceul industrial de chimie) le-a confirmat pe deplin. Cei doi profesori — ne-au asigurat atît directoarea școlii, cît și diriginta clasei — sînt oameni bine pregătiți din punct de vedere profesional. Credem însă că în raporturile cu elevii împing exigența pînă dincolo de limita admisă. Poate că e vorba și de un anume egocentrism: ei uită că elevii, mai au de învățat și alte materii, uită, totodată, că aceștia sînt copii și mai au nevoie de... copilărie!

Geografia se învață
desenînd?

În revista noastră a mai fost combătut procedeul unor profesori de geografie care pretind elevilor să deseneze acasă — adăoseri — cu o mișcă demnă de cauze mai bune — hărțile țărilor, continentelor etc. despre care învață. Au fost criticați, dar, se vede, fără prea mare eficiență, căci acest fenomen negativ încă persistă. L-am întilnit și la Ploiești. Două eleve, de pildă, din clasa a VII-a A a Școlii generale nr. 32, locuind în blocuri vecine (lor le alăturăm un elev din clasa a V-a D de la Liceul nr. 2), ne-au relatat: „După fiecare lecție trebuie să desenăm, acasă, harta țării despre care ni s-a vorbit la clasă”.

„Și cum o desenați?” — le-am întrebăm. „Prima dată o scoatem pe o foaie de calc, din carte, apoi de pe foaia de calc o trecem cu indigo pe caiet; pe urmă începem s-o colorăm: apele cu albastru, munții cu brun, cîmpurile cu verde. Pe urmă trecem pe hartă localitățile”. Așadar, timp nu glumă! Și te întreb: cu ce scop? Cu ce scop, cînd hărțile respective, în cele mai multe cazuri, se află la școală, în manuale, în atlase, în diverse ghiduri la îndemîna oricui? Sîntem de părere că însușirea cunoștințelor de geografie se poate face foarte bine și fără talent la desen, iar un elev silitor poate să arate pe hartă o capitală a oricărei țări din lume fără să fie și un excelent cartograf!

D. VOICULESCU
R. DIMITRIE

— Eu? Nu mă joc... Doar, cîteodată, duminică... N-am cu cine...

— Cum n-aj cu cine? O fetiță atît de drăguță...

Aici mama iar intervine:

— Nu are prieteni de joacă. De unde să-i aibă, cînd să și-i facă? N-are timp de nimic, sărmanica... Doar școala și învățatul; apoi iarăși școala și din nou învățatul. Așa i se scurg toate zilele!

Îmi vin în minte frînturi din consfătuirea la care am participat azi, cu splendida ei ordine de zi: conjugarea tuturor eforturilor pentru combaterea raciei nesănătoase a supraîncercării elevilor. Și scap întrebarea:

— La voi, la clasa a patra, cine e învățător?

— Tovarășa T. Jana.

Răsfoiesc din nou, de data aceasta cu mai multă atenție, caietele atît de grijuții învelite. Printre liniile subțiri ale desenelor, în compunerile exasperant de corecte, în perfecțiunea pedantă a diferitelor teme, doar dacă închizi intenționat ochii nu vezi contribuția părinților. Miine însă voi face o vizită la școala Oliviei.

GABRIELLA CSIRE

Cravatele roșii — simbol al solidarității cu clasa muncitoare

Cu prilejul recente sărbătoriri a 25 de ani de la înființarea Organizației de pionieri „Ernst Thälmann”, pionierii din R. D. Germană care purtau cravate albastre, au primit cravate roșii.

În legătură cu acest eveniment ne scrie Hans Rolfe, redactor șef adjunct la revista „Deutsche Lehrerzeitung”, aflat în vizită la redacția noastră.

La 13 decembrie 1973 s-a aniversat, pentru a 25-a oară, ziua în care a fost constituită organizația socialistă de copii a Republicii Democratice Germane, organizația de pionieri „Ernst Thälmann”. Această zi a fost pentru fetele și băieții din întreaga țară o mare sărbătoare, pe care au petrecut-o împreună cu părinții, cu comandanții detașamentelor de pionieri și cu profesorii lor, cu membri ai Tineretului Liber German și cu toți oamenii muncii. Punctul culminant al festivităților și totodată cea mai mare surpriză și cea mai înaltă distincție pentru toți pionierii l-a constituit înminarea cravatei roșii de către partidul clasei muncitoare în ajunul celei de-a 25-a aniversări a Organizației de pionieri „Ernst Thälmann”.

Plini de mândrie cei mai buni comandanți de detașamente din toate districtele și raioanele republicii noastre au primit primii cravate roșii din mina primului secretar al C.C. al Partidului Socialist Unit din Germania, tovarășul Erich Honacker, și a altor tovarăși din conducerea de partid și de stat.

În prezent, sute de mii de pionieri din R.D. Germană poartă deja cravatele roșii ca cel mai înalt simbol și expresie exterioară a coeziunii lor strinse cu clasa muncitoare și partidul său marxist-leninist. Partidul Socialist Unit din Germania.

Inminarea cravatei roșii pionierilor din organizația „Ernst Thälmann” de către partidul clasei muncitoare reprezintă o înaltă distincție nu numai pentru cei 1,9 milioane pionieri. Ea înseamnă totodată o mulțumire și o distincție acordată tuturor celor aproximativ 6 milioane de cetățeni ai R.D.G. care, în cei 25 de ani de existență a organizației de pionieri, au muncit și au învățat sub semnul cravatei albastre în cadrul organizației socialiste de copii din republica noastră, pentru cauza nobile a socialismului și a păcii. Ea reprezintă, de asemenea o mulțumire și o distincție adresată pedagogilor țării noastre care au avut o mare contribuție la dezvoltarea organizației de pionieri „Ernst Thälmann”, la educarea în spirit socialist a copiilor din grupele și detașamentele de pionieri.

Această înaltă distincție pentru cei mai tineri participanți la înființarea societății socialiste dezvoltate din R.D.G. este expresia permanentelor griji pline de dragoste manifestate de partidul clasei muncitoare pentru educarea socialistă a copiilor.

Marea atenție acordată de la bun început de P.S.U.G. dezvoltării Organizației de pionieri a constituit o continuare directă a activității bogate în tradiții desfășurate de partidul lui Thälmann în anii '20 și '30 în rândul copiilor: de a educa copiii oamenilor muncii pentru a deveni luptători ai clasei lor. Activitatea primelor grupe comuniste de copii din Germania și înființarea lor cordiale, frățești cu pionierii sovietici din Organizația de pionieri „V. I. Lenin” în taberele sovietice de pionieri, participarea lor activă la înființarea mondială a copiilor de muncitori și țărani din 1929 la Moscova și 1930 la Berlin reprezintă puncte culminante ale mișcării revoluționare de copii din Germania strins legate de istoria bogată în tradiții a partidului clasei muncitoare.

Dună născută fascismului hitlerist de către glorioasa armată sovietică, tradiția revoluționară a lui Thälmann și-a găsit o continuare demnă în constituirea în 1948 a organizației de pio-

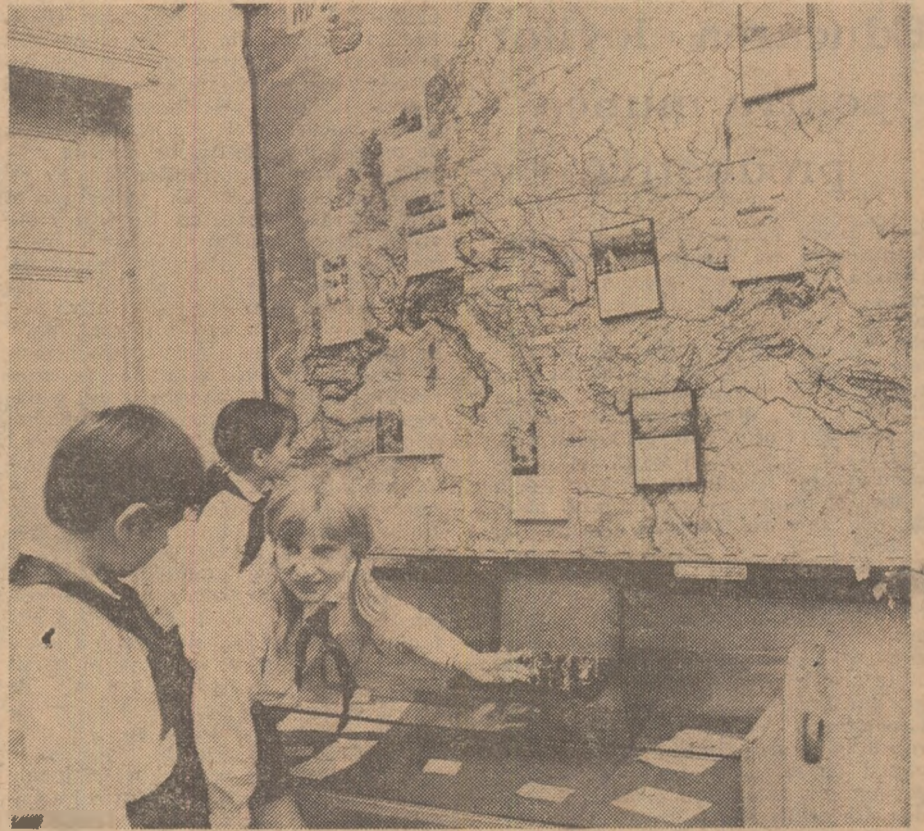
nieri. Nu a fost deloc întâmplător că ofițerii sovietici însărcinați cu aspectele culturale, care au contribuit enorm și la dezvoltarea unei noi școli democratice, au avut o mare contribuție la dezvoltarea organizației socialiste de copii, strins legată de școală. Bogata experiență a organizației de pionieri „V. I. Lenin” și a organizațiilor de pionieri din celelalte țări socialiste au fost și sint de mare ajutor pentru tinăra organizație frățească din R.D.G.

P.S.U.G., care a sprijinit și a stimulat sistematic dezvoltarea organizației socialiste de copii, a conferit organizației de pionieri, la prima conferință a pionierilor din 1952, la Dresda, numele angajant al lui Ernst Thälmann. Odată cu conferirea numelui, a fost înminat organizației un drapel roșu de onoare cu portretele lui Ernst Thälmann și Wilhelm Pieck. Acest drapel roșu a devenit pentru peste o treime din cetățenii R.D.G., pentru care Organizația de pionieri „Ernst Thälmann” a fost sau mai este încă prima școală de activitate politică, simbolul fidelității lor față de cauza lui Thälmann, simbolul fidelității lor față de marxism-leninism, de ideologia și morala clasei muncitoare, de patriotismul socialist și internaționalismul proletar, de luptă împotriva dușmanilor progresului social și de luptă pentru consolidarea R.D. Germane, ca parte componentă indestructibilă a comunității statelor socialiste. De asemenea, acest drapel roșu simbolizează încrederea fermă și înalta apreciere a partidului clasei muncitoare față de forța educativă a Organizației de pionieri „Ernst Thälmann”.

În ajunul celei de-a 25-a aniversări a Organizației de pionieri, această impresionantă aderare a pionierilor la socialism se reflectă mai clar ca oricând în activitatea cotidiană a grupelor și detașamentelor de pionieri din școlile R.D.G. De la începutul anului; școlar, pionierii se pregătesc cu conștiințiozitate pentru acest jubileu pe baza devizei pionierilor „Învățați și acționați după exemplul lui Ernst Thälmann — întăriți Republica noastră Democrată Germană!” Prin rezultatele muncii lor, ei se dovedesc demni de încrederea pe care o manifestă partidul față de ei și de înalta distincție.

Bineînțeles că în centrul pregătirii lor pentru sărbătorirea aniversării s-au situat eforturile pentru rezultate bune la învățătură. Bunele rezultate la învățătură ale tuturor fetelor și băieților reprezintă esența sarcinilor pionierești. De aceea, dările de seamă ale pionierilor asupra realizărilor lor la învățătură au constituit pretutindeni o parte componentă importantă a festivităților prilejuite de aniversare. La multe școli pionierii au invitat, în afară de profesori și conducători ai organizațiilor de pionieri, membri din brigada care îi tutelează, precum și reprezentanți ai părinților. Iar grupuri foarte ingenioase de pionieri au salutat ca oaspeți în mijlocul lor și foști pionieri care au învățat la școala lor în urmă cu 25 de ani. Astfel, dările de seamă au devenit totodată un schimb de experiență extrem de interesant și, pentru multe grupe de pionieri, un nou imbold de a face și mai mult în colectiv pentru o atitudine exemplară a tuturor elevilor la învățătură și pentru preocuparea de a menține ordinea și o disciplină conștientă în clasele lor.

Există însă și multe alte exemple din activitatea de pionieri consacrată pregătirii celei de-a 25-a aniversări care pot demonstra cum cea mai fină gardă a lui Thälmann se dovedește

Pionieri din școlile din R.D.G. fac cunoștință cu istoricul festivalelor mondiale ale tineretului, ultimul desfășurându-se în vara acestui an în capitala R. D. Germane.

demnă de numele și de moștenirea acestuia. Astfel, 35 000 de pionieri lucrează în echipe de tineri agitatori. Sub conducerea unor experimentați conducători ai organizațiilor de pionieri, profesori și educatori, ei se ocupă în aceste echipe de probleme politice actuale și ajută la explicarea în rîndul colegilor de clasă a evenimentelor actuale din republica noastră și din lume. Peste 50 000 de fete și băieți întrețin, prin intermediul cluburilor prieteniei internaționale, care există aproape în toate școlile, relații cordiale, prietenești cu copii din multe țări, îndeosebi cu pionierii din țările socialiste frățești. În ultimele săptămîni, peste 850 000 de pionieri au ajutat la înfrumusețarea claselor și școlilor lor sau la îngrijirea monumentelor sau a spațiilor verzi din cartierele lor de locuit. Multe mii de copii au participat la cercetarea căii parcurse de cravata albastră, o sarcină adresată tuturor pionierilor în pregătirea celei de-a 25-a aniversări. Ei au studiat istoria detașamentului de pionieri din școala lor, au vizitat pe foștii pionieri sau au urmărit ce au devenit aceștia, au cercetat viața și lupta unor personalități al căror nume îl poartă detașamentul lor de pionieri.

Prin asemenea acțiuni și altele asemănătoare, toți pionierii s-au pregătit pentru a 25-a aniversare a Organizației lor de pionieri Ernst Thälmann. În multe detașamente de pionieri pregătirile jubileului s-au aflat sub semnul ce-

rințelor sporite enunțate de recenta rezoluție a Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G. „Pentru un nivel înalt de educație socialistă în Organizația de pionieri «Ernst Thälmann». Rezoluția, care apreciază dezvoltarea cu succes, timp de 25 de ani, a Organizației de pionieri și pune noi sarcini mai ample pentru educarea unor personalități socialiste multilaterale dezvoltate, exprimă încă o dată grija partidului față de educarea socialistă a tinerei generații.

Mijle de fapte bune prin care pionierii din republica noastră s-au pregătit pretutindeni pentru a 25-a aniversare a Organizației de pionieri „Ernst Thälmann”, au constituit un buchet multicolor de rezultate bune la învățătură și activitate conștientă în spiritul lui Ernst Thälmann. Ele au reprezentat mulțumiri adresate partidului clasei muncitoare și tuturor oamenilor muncii, dar îndeosebi tuturor pedagogilor care i-au ajutat și îi vor ajuta și pe viitor să pășească pe această cale bună, în calitate de fii ai socialismului victorios și de tinere personalități socialiste dezvoltate multilaterale. Și încă ceva: aceste mii de fapte bune pretutindeni la orașe și sate reafirmă promisiunea pionierilor din organizația lui Thälmann de a învăța, a munci și a lupta, sub semnul cravatei roșii, după exemplul lui Ernst Thälmann și al tuturor comuniștilor.

HANS ROLFE

MENȚIUNI

U.R.S.S.

În U.R.S.S. funcționează 5700 de școli tehnice profesionale, în care tinerii în vîrstă de 15—17 ani învață profesiunile muncitorești. Școlile care au trecut la noua formă de învățămînt se bucură de o mare popularitate în rîndurile tinerilor. Ele pregătesc constructori pentru aproape toate specialitățile. Elevii parcurg și programa anuală a școlii medii generale de zece ani. Începînd din anul al II-lea în zilele de practică, ei încep să lucreze pe un șantier adevărat. Întreprinderea de bază care exercită patronajul asupra școlii tehnice profesionale o înzestrează

cu utilaje, complete și reînnoite, pe măsura dezvoltării tehnicii noi.

Încă de pe acum, o jumătate din numărul tinerilor sovietici intră în producție ca absolvenți ai școlii tehnice profesionale, iar către anul 1985, toți muncitorii din economia națională vor fi absolvenți ai liceelor tehnice profesionale.

Birmania

Numărul tinerilor absolvenți de universități și colegii din Birmania crește cu fiecare an. Pentru edificare dăm două cifre: în 1972, numărul acestor absolvenți era de 2,5 ori mai mare decît în urmă cu zece

ani, în anul 1973. Universitatea din Rangoon a înminat diploma de absolvire unui număr de 2173 tineri.

Argentina

Potrivit prevederilor reformei din anul 1968, învățămîntul primar și intermediar, care cuprinde copil între șase și paisprezece ani, este obligatoriu. În cele peste 20 400 de școli primare lucrează circa 188 700 de cadre didactice și învață ceva mai mult de 3,5 milioane de elevi. În Argentina funcționează peste 4 100 de instituții de învățămînt secundar și tehnic în care învață peste un milion de elevi și eleve.